

DEĞER

AYLIK KÜLTÜR VE YAŞAM DERGİSİ

SAYI
129

Eylül
2024

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü **06**

Röportaj **20**

Gezi **34**

ICPA'dan Bir Mükemmeliyet Ödülü Daha

Yusuf DİKEÇ

Macaristan

Ceza ve Tevkifevleri
Genel Müdürlüğü Yayınıdır

f ctedegerdersisi

cte.adalet.gov.tr

“Adalet Mülkün Temelidir.”

2024 - 2025

ADLİ YIL AÇILIŞI

Hayırlı Olsun

DEĞER

Tasarım: İlke GÜLER

SAHİBİ

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Adına
Enis Yavuz YILDIRIM
Genel Müdür

YAYIN KURULU

Fatih GÜNGÖR
Genel Müdür Yardımcısı
Yayın Kurulu Başkanı

Armağan BURAN
Daire Başkanı

Dilek ATAY
Tetkik Hâkimi

Hakan ERDEM
Yazı İşleri Müdürü ve Editör

YAZARLAR

A. Gül AŞIK DÖNERGÖZ • Abdullah KAYA
Ayşe ÇOLAKOĞLU • Ayşe GÖKCE
Celal CEYLAN • Dilek DEREBAŞI • Ersin KAYA
Ferhat ÇELİKİER • Hatice AYDOĞDU
Hüseyin ÖZTÜRK • İsa TİYEK • İsmail EVCİN
Kamil KIRATLI • M. Recep KOLCU
Mehmet VARNALI • Melike AKCURA YULDAŞ
Muhammed Emin GEYLANI • Murat NAMDAR
Mustafa GÜNAY • Nevgül DUMAN
Nevriye TOSUN • Nurgül AÇIKGÖZ • Onur KAYA
Samet YURTTAŞ • Şirin Ceren GÖMLEKSİZ
Ümmü GÖKDEMİR • Yasin YILMAZ

REDAKTÖRLER

Ayşe GÖKCE • Celal CEYLAN
Mehmet VARNALI • Murat Ali KIRBIYIK
Umur Tuğay YÜCEL

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Halil İbrahim GÜNEŞ
Hayri TURHAL • İlke GÜLER

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Hacı Bayram Mah. Ağah Efendi Caddesi
No:12/1 Altındağ/ANKARA
Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67
Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91
E-posta: ctedeger@gmail.com

Grafik Tasarım

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

Baskı

Ankara Açık CİK Matbaası
İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı
Şaşmaz/Ankara
Tel: (0312) 278 76 10
Faks: (0312) 278 25 68

Matbaa - Baskı Şefi

Zafer KARAKAYA

Yayın Türü

Yerel Süreli Yayın

Basım Tarihi

21/10/2024

Hakan ERDEM

Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Değerli Okurlar,

Değer dergisi olarak her sayımızda toplumsal hayatımızı zenginleştiren ve insan ilişkilerini güçlendiren bir değeri öne çıkarıyoruz. Eylül sayımızda adalet değerimizle sizlerle buluşmanın heyecanı içindeyiz. Adaletin hayatımızdaki yerini ve adaleti çocuklarımıza nasıl aktarabileceğimizi ele alırken, onlara adil olmayı öğretmek, toplumun temellerini sağlamlaştırmak ile ilgili içeriklere yer veriyoruz. Her bireyin hakkını koruyan, sorumluluklarını bilen, saygılı ve empati sahibi nesiller yetiştirmek için adalet değerini gündelik hayatımızın bir parçası haline getirmemiz gerekiyor.

Eylül ayı çocukların yeni bir eğitim-öğretim dönemine adım attığı bir dönemdir. Ancak bu süreç bazı çocuklar için okul korkusu gibi endişelerle geçebilir. Bu korku, çocukların eğitim hayatına adapte olmalarını zorlaştırırken aileler için de zorlayıcı bir sürecin habercisi olabilir. Bu sayımızda okul korkusunu önlemenin ve çocukların güvenle okula adım atmasını sağlamanın yollarını uzman görüşleri eşliğinde sizlerle paylaşıyoruz. Doğru iletişim, güven verici ortamlar yaratma ve çocukları anlayışla dinleme gibi yöntemlerle okul korkusunun nasıl aşılabileceğine dair ipuçlarına yer verdik.

Sağlık sayfamızda kulak sağlığı üzerine bir yazıyla bu konuyu masaya yatırıyoruz. Kulak sağlığı, sadece duymak değil aynı zamanda insanların denge ve genel sağlık durumunu etkileyen bir konudur. Günümüzde sıkça karşılaşılan kulak enfeksiyonları ve kulak temizliği ile ilgili bilinmesi gerekenleri siz değerli okurlarımızın istifadesine sunuyoruz.

Gezi sayfamızda ise bu ay, Orta Avrupa'nın gözde ülkesi Macaristan'ı sizlerle buluşturuyoruz. Zengin tarihi ve büyüleyici kültürü ile Macaristan, tarih boyunca pek çok medeniyete ev sahipliği yapmış bir ülkedir. Başkent Budapeşte'nin muhteşem Tuna Nehri manzarasından termal hamamlarına kadar pek çok detay bu yazımızda yer alıyor. Macaristan'ın tarihi dokusunu, mutfak kültürünü ve gezilecek yerlerini aktararak sizlerin bu güzel ülkeye bir yolculuğa çıkmanızı sağlıyoruz.

Eylül sayımızda adaletin önemini, çocuklarımızın okula başlama sürecini kolaylaştırma yollarını, sağlıklı bir yaşamın temel taşlarından biri olan kulak sağlığını ve daha birçok konuyu ele aldık. Keyifli okumalar dileriz.

DEĞER İÇİNDEKİLER

EYLÜL • ADALET

BAŞYAZI: 05

Tarihin her döneminde adil bir düzen arayışı insanlığın en temel ihtiyaçlarından birisi olmuş bu uğurda nice mücadeleler verilmiştir. Adaletin insanlık açısından önemi, toplumsal düzenin sürdürülebilirliğinde ve bireylerin temel haklarının korunmasında yatmaktadır. Her bireyin eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğu bir sistemde huzur ve güven hâkim olur. Adaletin yokluğunda ise toplumsal huzursuzluklar, güvensizlik ve çatışmalar baş gösterir. Tarih, adaletsizliğin yol açtığı savaşlar, isyanlar ve toplumsal çöküş örnekleriyle doludur. Dolayısıyla adaletin olmadığı bir toplumda uzun vadeli bir barış ve refah tesis etmek imkânsızdır.

EDİTÖRDEN: 01

Eylül ayı çocukların yeni bir eğitim-öğretim dönemine adım attığı bir dönemdir. Ancak bu süreç bazı çocuklar için okul korkusu gibi endişelerle geçebilir. Bu korku, çocukların eğitim hayatına adapte olmalarını zorlaştırırken aileler için de zorlayıcı bir sürecin habercisi olabilir. Bu sayımızda okul korkusunu önlemenin ve çocukların güvenle okula adım atmasını sağlamanın yollarını uzman görüşleri eşliğinde sizlerle paylaşıyoruz. Doğru iletişim, güven verici ortamlar yaratma ve çocukları anlayışla dinleme gibi yöntemlerle okul korkusunun nasıl aşılabileceğine dair ipuçlarına yer verdik.

Bizden Haberler: 06

ICPA'dan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Bir Mükemmeliyet Ödülü Daha

Adalet: 08

Adil Yargılanma Hakkı

Değer: 10

Medeniyetin İlk Şartı Adalettir

Personelimizden Gelenler: 12

Yaşanabilir Bir Dünyanın Anahtarı "Adalet"

Ayın Önemi: 14

Dilde, Fikirde, İşte Birlik

Aile: 16

Çocuğum Okula Gitmek İstemiyor!

Röportaj: 20

Yusuf DİKEÇ

Eğitim: 28

Yeni Başlangıçlar, Uyum Süreci ve Eğitim Yolculuğu

Bilim: 30

Zamanda Yolculuk

Foto Değer: 32

Gezi: 34

Macaristan

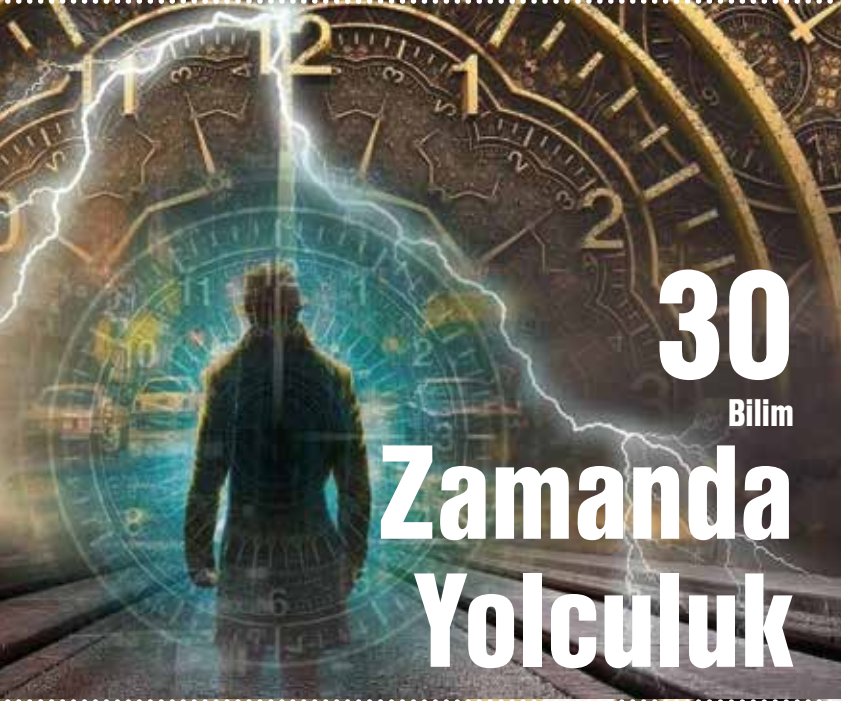

20

Röportaj

Yusuf DIKEÇ

30

Bilim

Zamanda
Yolculuk

46

Sinema

Tantura

Kültürel Miraslar: 44

Miras Şehir Safranbolu

Sinema: 46

Tantura

Tarih: 50

1919 İstanbul

Bir Fotoğraf Bir Hikâye: 52

Orta Asya'nın İhtişamlı Kalbi

Edebiyat: 54

Sahi Ev Nedir?

Şiir: 55

Güvence

Bunları Biliyor Musunuz?: 56

- Satın Aldığımız Ürünlerin Üzerindeki Barkod Ne İşe Yarar?
- Neden Avrupa Birliğinin Bayrağında 12 Yıldız Vardır?

Psikoloji: 58

Kurtarıcı Kompleksinin İlişkiler Üzerindeki Etkileri

Sağlık: 60

Neden Duymuyorum?

Şiir: 61

Yardım Et Muhtaçlara

Canlılar Alemi: 62

Pullu Mucize: Pangolin

Bulmacalar: 64

Siz Neredeyse Derginiz Orada!

Değer dergimiz Türk Telekom e-dergi uygulamasında.

Bütün operatörlerden dergilik uygulamasını indirerek dergimizi okuyabilir, kaydedebilir, paylaşabilirsiniz.

<https://cte.adalet.gov.tr/Home/Dergi/1>

Merhaba Değerli Okurlar,

Adalet, insanlık tarihinin en köklü ve evrensel değerlerinden biridir. Bireylerin özgürlüklerinin, haklarının ve onurlarının korunması, bir toplumun barış ve refah içinde varlığını sürdürebilmesi ancak adaletin tesis edilmesiyle mümkündür.

Tarihin her döneminde adil bir düzen arayışı insanlığın en temel ihtiyaçlarından birisi olmuş, bu uğurda nice mücadeleler verilmiştir. Adaletin insanlık açısından önemi, toplumsal düzenin sürdürülebilirliğinde ve bireylerin temel haklarının korunmasında yatmaktadır. Her bireyin eşit hak ve özgürlüklere sahip olduğu bir sistemde huzur ve güven hâkim olur. Adaletin yokluğunda ise toplumsal huzursuzluklar, güvensizlik ve çatışmalar baş gösterir. Tarih, adaletsizliğin yol açtığı savaşlar, isyanlar ve toplumsal çöküş örnekleriyle doludur. Dolayısıyla adaletin olmadığı bir toplumda uzun vadeli bir barış ve refah tesis etmek imkânsızdır.

Türk tarihinde adalet kavramı daima devletin temel ilkelelerinden biri olarak kabul edilmiştir. Tarihimizde de “**Adalet Mülkün Temelidir**” düsturu devletin yönetim anlayışını şekillendiren en önemli ilke olmuştur. Kanuni Sultan Süleyman, devrinde “*Kanuni*” lakabını almasının yanı sıra adaletli yönetimiyle tanınmış ve toplumu adaletle yönetmiştir. Devletin tüm bireylerine eşit muamele edilmesi ve hakların korunması onun yönetim anlayışının temelini oluşturmuştur. Benzer şekilde Selçuklu Devleti döneminde Sultan Melikşah, adalet anlayışıyla devletin uzun süreli varlığını sağlamıştır. Adaleti, devletin bekası ve halkın refahı için en önemli unsur olarak gören Sultan Melikşah, yargıda adaletin sağlanmasına büyük önem vermiştir.

Hz. Ömer’in adalet anlayışı ise İslam dünyasında adaletin en parlak örneklerinden biri olarak tarihe geçmiştir. Halife Ömer, yönetimi süresince adaletin herkese eşit şekilde uygulanmasını sağlama konusunda büyük bir hassasiyet göstermiştir. “*Fırat kenarında bir kuzuyu kurt kapsa, bunun hesabı benden sorulur.*” sözü, onun adalet anlayışının derinliği ve

sorumluluk duygusunu net bir şekilde ortaya koymaktadır. Hz. Ömer, adaletin sadece yönetici ile halk arasında değil aynı zamanda toplumun tüm bireyleri arasında da tesis edilmesi gerektiğini savunmuş ve bunun için mücadele etmiştir.

Yargının bağımsızlığı, tarafsızlığı ve hukukun üstünlüğü ilkeleri doğrultusunda atılacak her adım toplumun huzur ve güvenini pekiştirecektir. Unutulmamalıdır ki adaletin olmadığı bir toplumda barış ve refah da kalıcı olamayacaktır.

Değerli Okurlar,

Sizlerle Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüzün yaptığı çalışmaların meyvesini aldığı güzel bir haberi paylaşmak istiyorum. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğümüz, 79 ülkeden 1000’den fazla temsilcinin katıldığı Singapur’daki ICPA (*Uluslararası İslah ve Ceza İnfaz Kurumları Birliği*) yıllık toplantısında ıslah alanında sunduğu sağlık hizmetleriyle **Mükemmeliyet Ödülü’ne** layık görüldü. Bu önemli başarı, kurumumuzun uluslararası arenada örnek teşkil ederek ikinci ödüle layık görülen projesi olma özelliğini de taşıyor.

Daha önce 2022 yılında yine ICPA toplantısında ACEP (*Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi*) ile mükemmeliyet ödülüne sahip olan Genel Müdürlüğümüz, yenilikçi yaklaşımları ve sürekli iyileştirme vizyonuyla infaz ve ıslah alanında dünyada dikkat çekici bir performans sergilemeye devam ediyor. Genel Müdürlüğümüz, infaz sistemlerinde modernleşme ve insan odaklı ıslah çalışmalarıyla hem Türkiye’de hem de dünyada öncü bir kurum olmanın haklı gururunu yaşamaktadır.

Bu vizyon ve başarılarla adalet sistemimiz güçlenmeye devam ediyor. Bu vesileyle yeni adli yılın ülkemize ve dünyaya adil ve huzurlu bir gelecek getirmesini temenni ediyor, yargı mensuplarına çalışmalarında başarılar diliyorum. Adaletin her daim rehberimiz olması dileğiyle...

ICPA'dan Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne Bir Mükemmeliyet Ödülü Daha

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü Enis Yavuz Yıldırım ve Genel Müdür Yardımcısı Fatih Güngör, 1-6 Eylül 2024 tarihleri arasında Singapur'da düzenlenen ICPA (Uluslararası İslah ve Ceza İnfaz Kurumları Derneği) yıllık toplantısına katıldı. Toplantıda Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen Çevrim İçi Psiko-Sosyal Yardım Servisi Projesi, İslah Alanında Sağlık Hizmetleri kategorisinde Mükemmeliyet Ödülüne layık görüldü.

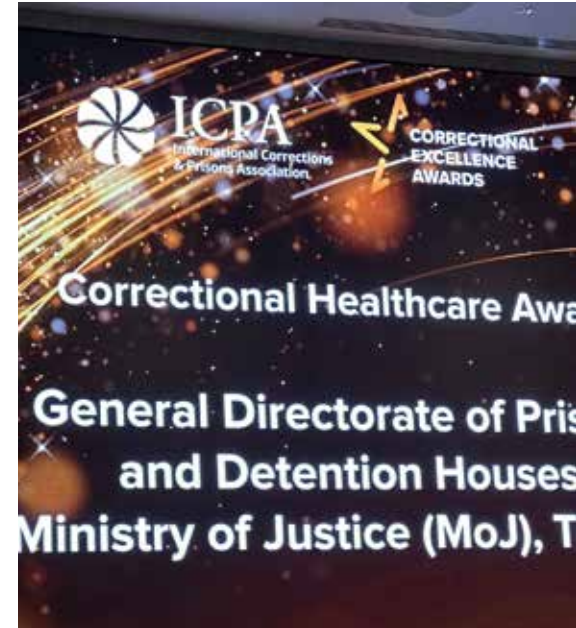

ICPA komisyonu tarafından yapılan değerlendirme sonucunda **Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen "Çevrim İçi Psiko-Sosyal Yardım Servisi Projesi" İslah Alanında Sağlık Hizmetleri kategorisinde "Mükemmeliyet Ödülü" almaya hak kazandı.** ICPA'dan iki yıl içerisinde alınan ikinci Mükemmeliyet Ödülünü **Genel Müdür Enis Yavuz Yıldırım** aldı. Daha önce 26 Ekim 2022 tarihinde düzenlenen ödül töreninde Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü **ACEP (Akıllı Teknolojilerin Ceza İnfaz Kurumlarına Entegrasyonu Projesi)** mükemmeliyet ödülü almıştı.

İki Yıl İçerisinde Alınan İkinci Mükemmeliyet Ödülü

Birçok ülkeden ceza infaz kurumlarının üst düzey yöneticileri ve bu alanda çalışan bilim adamlarından oluşan kişilerin katıldığı konferansta, **dünyanın en modern ceza infaz sistemlerine sahip ülkelerin projeleri yarıştı.** Dünyadaki bütün ceza infaz sistemlerine örnek olabilecek ölçekteki projeler, alanında uzman isimlerin katılımıyla özel olarak oluşturulan komisyon tarafından titizlikle değerlendirildi. Uzman komisyon üyeleri tarafından yapılan değerlendirmeler sonucunda, **ceza infaz alanında başarılı görülen projeler düzenlenen törende ödüller sahiplerini buldu.**

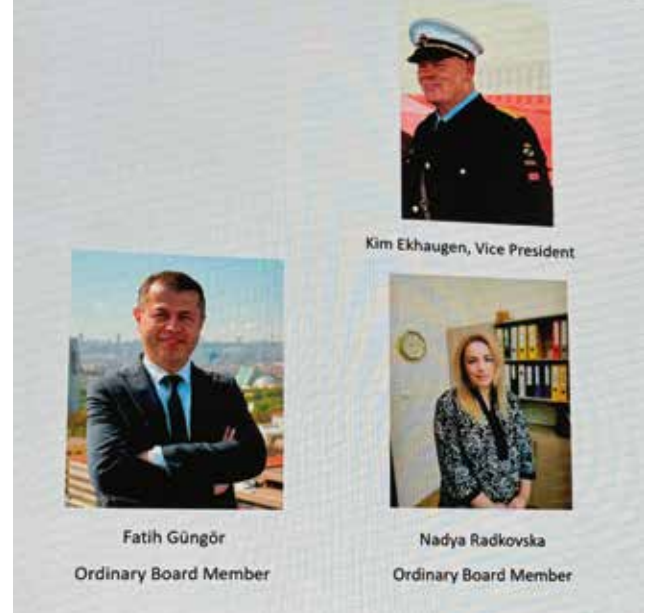

Adalet Bakanımız Sayın Yılmaz Tunç'un, hükümlülerin rehabilitasyonu alanında yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesi ve bu alanda en modern yöntemlerin uygulanması yönündeki iradesi doğrultusunda hayata geçirilen bu proje ile ceza infaz kurumlarındaki psiko-sosyal yardım servislerinde görev yapan **psikologlar ve sosyal çalışmacılar aracılığıyla** hükümlü ve tutuklulara yönelik bireysel, grup ve aile çalışmaları yürütülüyor. Bu çalışmalar, hükümlü ve tutuklulara **psikolojik destek sağlayarak** topluma yeniden kazandırılmalarına yardımcı oluyor. Bu kapsamda alanında uzman psikologlar ile sosyal çalışmacılardan oluşan **Çevrim İçi Psiko-Sosyal Yardım Servisi Projesi**, hükümlü ve tutuklulara yönelik intihar düşünceleri, kendine zarar verme gibi kritik durumlarda profesyonel müdahale sağlanması ile deprem ve COVID-19 gibi olağan üstü durumlarda hızlı destek sunmayı amaçlıyor. Proje, bireysel görüşmeler kadar etkili olduğu bilimsel olarak kanıtlanmış **çevrim içi psikoterapötik görüşmeleri içermektedir**. Bu görüşmeler internete kapalı, gizliliğin sağlandığı özel donanımlı odalarda gerçekleştiriliyor.

ICPA tarafından ödüle layık görülen bu proje, düşük maliyetli olmasına rağmen etkili sonuçlar elde etmiş ve hedef kurumlarda görev yapan personel ile hükümlü-tutukluların sürece hızlıca adapte olmasını sağlamaktadır. Projenin ülkemizdeki tüm ceza infaz kurumlarına yaygınlaştırılması ve bu servislerde görevli uzman personele yönelik özel hizmet içi eğitimlerin verilmesi planlanıyor.

Genel Müdür Yardımcısı Fatih Güngör ICPA Yönetim Kurulu Üyeliğine Seçildi

Singapur'da düzenlenen **ICPA yıllık toplantısında Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdür Yardımcısı Fatih Güngör ICPA Yönetim Kurulu Üyeliğine seçildi**. Güngör, bu yeni göreviyle uluslararası alanda önemli bir sorumluluk üstlenerek Türk ceza infaz sistemini uluslararası platformda temsil edecek.

ICPA Yönetim Kurulu, derneğin vizyonu, değerleri ve hedefleri doğrultusunda stratejik kararlar alarak uluslararası faaliyetlere yön vermekte ve mali yönetimden sorumlu olmaktadır. **Genel Müdür Yardımcısı Fatih Güngör**, dört yıllık görev süresi boyunca bu sorumlulukları yerine getirerek derneğin geleceğine dair stratejik adımların atılmasında önemli bir rol oynayacak. Ayrıca ICPA'nın ulusal, bölgesel ve küresel tanıtımını güçlendirmek için aktif çalışmalar yürütecek.

Adil Yargılanma Hakkı

Dilek ATAY

CTE Genel Müdürlüğü
Kurumsal İletişim Daire
Başkanlığı
Tetkik Hakimi

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) çerçevesinde ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) kararları ışığında adil yargılanma hakkının önemi üzerine değerlendirmelerimizi paylaşmak amacıyla hukuki bir süreç hazırladık. Ceza muhakemesi hukukunun en temel ve en mühim gayelerinden biri maddi gerçeğe ulaşmaktır. Maddi gerçek ise; “Geçmişte yaşanıp sona eren olayların, temsil vasıtaları ile ortaya konulmuş halidir.” fakat maddi gerçeğe ulaşma neticesine; belirli yol, yöntem ve araçlar ile muhakeme dâhilindeki bireylerin hakları zedelenmeksizin birtakım prensip ve normlar çerçevesinde varmak, bu amacın özünün barındırdığı can alıcı bir gerekliliktir. Zira aksi hâlde, hukuk devletinin ve modern ceza muhakemesi hukukunun temelinde yer alan pek çok ilkeye aykırılık yaratılmak suretiyle, ne pahasına olursa olsun salt maddi gerçeğe ulaşması çabası söz konusu olacaktır.

Mutlak gerçeğin ortaya çıkarılması gayesi ile yürütülen muhakeme öncesi, esnası ve sonrasında bahse konu aykırılığa sebep olunmaması adına başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (Anayasa) ile pek çok düzenlemede hukuki temel yaratılmıştır. Bu bağlamda tanınan adil yargılanma hakkı oldukça büyük öneme haiz olup modern hukukun yapıtaşlarından birini oluşturmaktadır. Hem insan hakları sınıflandırmasında yer gören hem de “insan hakları” nitelendirmesinde yer alan diğer hakların da korunmasına vasıta olarak sayılabilecek adil yargılanma hakkı, AİHS içerisinde de merkezi bir role sahiptir.

AİHS'nin 6. madde hükmü, adil yargılama hakkını koruma altına almaktadır. “Madde, demokratik bir toplumun üzerine inşa edildiği hukukun üstünlüğü prensibi ile Sözleşen Devletlerin ortak mirasını yansıtan, yargının yürütümüne dair adliye mekanizmasının oldukça

önemli mahiyetteki rolünü garanti altına almaktadır.” madde hükmü, hukuk ve ceza davalarında usule ilişkin bazı düzenlemelerde tezahürünü bulmaktadır.

Adil yargılanma hakkının özünde yer alan gerekliliklerin karşılığını bulması; hukuki güvenlik ve belirlilik ile kamu düzeninin sağlanması açısından oldukça büyük öneme sahiptir. Bu sebeptir ki AİHS’de adil yargılanma hakkına, kapsadığı unsurlar ile açık ve ayrıntılı olarak yer verildiği görülmektedir. Ayrıca AİHM kararlarında da bu hakkın kapsam ve içerik olarak ne şekilde anlaşılması gerektiği ile hakkın unsurlarına yapılan vurgu dikkat çekmektedir. Adil yargılanma hakkının ele alınması ve AİHS kapsamında anlaşılması, AİHM kararları ışığında yargılanma hakkının ele alınması ve AİHS kapsamında anlaşılması, AİHM kararları ışığında incelenmesi, ceza muhakemesi hukukunun temeli bakımından da önem teşkil etmektedir.

Adil Yargılanma Hakkının AİHS Çerçevesinde ve AİHM Kararları Işığında Önemi

AİHS, uluslararası mahiyeti gereği, Sözleşen Devletlerce farklı şekilde algılanıp yorumlanmaya açık bir sözleşme olup bazı hususların açıklığa kavuşması amacıyla AİHM tarafından ilgili hususların ne şekilde tasvir edildiği önem arz etmektedir. Zira Sözleşen Devletler birbirinden bağımsız hukuk düzenlerine sahip olup hukuk temelli kavramlar da ilgili devletin hukuk düzeni çerçevesinde tanımını bulmaktadır. AİHM tarafından, muhakemesi devam eden olayla ilgili Sözleşen Devletin iç hukukunda tanımını bulan kavramlar dikkate alınsa da bazı hususlarda konunun daha farklı ölçütler çerçevesinde ele alınması suretiyle incelenmesi zorunlu hale gelmektedir. Bu durum özellikle AİHS'nin ilgili madde hükmünün ihtilaf konusu olayda uygulanabilirliği açısından gündeme gelmektedir. Bu bağlamda AİHS m.6 hükmünde yer alan bazı kavramlar açısından AİHM kararlarında açıklamasını bulmuş belirli kıstasların incelenmesi önem arz etmektedir.

AİHS m.6 hükmünün içeriği ele alındığı takdirde, adil yargılanma hakkının kapsam olarak pek çok temel hakkı barındırdığı görülmektedir. Adil yargılanma hakkının unsurlarını ve özünü oluşturan bu haklar çerçevesinde özellikle bahse konu madde hükmünün uygulanabilirliği açısından birkaç noktaya değinmekte fayda görülmektedir. Bu kapsamda AİHS m.6'nın ilk fıkrasının ilk cümlesinde yer alan (İlgili madde hükmünün resmi Türkçe çevirisi şu şekildedir: "Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, adil ve kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir.") kavramlara AİHM tarafından ne şekilde bakıldığı önem arz etmektedir. Bahse konu düzenleme ile kişilere; medeni hak ve yükümlülükleri ile ilgili ihtilaflarda ve cezai kapsamda kendilerine isnat edilen fiillere ilişkin hüküm verecek, kanun ile kurulmuş tarafsız ve bağımsız mahkemeler tarafından adil bir biçimde ve makul süre içerisinde muhakeme sürecinin yürütülmesini isteme hakkı tanınmıştır.

AİHS m.6 kapsamında korumanın elde edilmesi için öncelikle bir "medeni hakka veya yükümlülüğe ilişkin bir uyuşmazlık" ya da kişiye "cezai alanda yöneltilen bir suç isnadı" söz konusu olmalıdır.

AİHS'nin 6. maddesi ile düzenlenen adil yargılanma hakkı, adil bir muhakemenin gerçekleştirilebilmesinin asgari düzeydeki gerekliliklerini içermekte olup yargılamanın hakkaniyete uygunluğunun sağlanması açısından temel çerçeveyi çizmektedir. Bu mahi-

yeti ile Sözleşen Devletlerin gerek medeni hak ve yükümlülükleri düzenleyen gerekse cezai gereklilikleri düzenleyen normlarının ve hukuk sistemlerinin ayrılmaz bir parçasını oluşturan bu hak özellikle modern muhakeme hukukunun temellerini oluşturmaktadır.

Mahkemeye erişim hakkı, yasayla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkemede yargılanma hakkı, hakkaniyete uygun yargılanma hakkı, makul sürede yargılanma hakkı, aleni yargılanma ve aleni hüküm hakkı, savunma hakkı, ücretsiz tercüman hakkı ve buna benzer birtakım temel hakları bünyesinde barındıran ve "silahların eşitliği", "çelişmeli yargılanma", "gerekçeli karar" gibi ilkeler çerçevesinde şekillenen adil yargılanma hakkının önemi pek çok AİHM kararına da konu olmuştur. Bu hak ve prensiplerin gereğinin yerine getirilip getirilmediği çokça AİHM başvurusunda tartışılmış olup yukarıda bazılarına değinilen birtakım kıstaslar içtihat hâline gelmiştir.

Ceza muhakemesinin temel gayesi, belirli ilke ve prensipler çerçevesinde maddi gerçekliği elde etmektir. İşte bu belirli ilke ve prensiplerin çoğu yukarıda açıklamasına yer verilen adil yargılanma hakkının unsurlarından meydana gelmekte olduğundan adil yargılanma hakkını ceza muhakemesi hukukunun yapıtaşı olarak nitelendirmek mümkündür. Dürüst ve adil bir muhakeme sürecinden bahsetmek için AİHS m.6'nın bütünü ile ceza muhakemesi hukuku düzenlemelerinin bir arada değerlendirilmesi gerekmektedir. Adaletin tezahür etmesi için ceza yargılamasının adil yargılanma hakkı temelinde ve çerçevesinde şekillenip işlemesi gerektiği önem arz etmektedir.

Kaynaklar

1. Karakehya Hakan, "Ceza Muhakemesi Hukuku", Ankara 2016
2. Vitkauskas-Dikov, "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Adil Yargılanma Hakkının Korunması", Avrupa Konseyi (Türkçe Baskı), 2018

Medeniyetin İlk Şartı Adalettir

İsmail EVCİN

Bolvadin Denetimli
Serbestlik Müdürlüğü
Din Hizmetleri Uzmanı

Adalet, içerik ve değer yönüyle ele alınabilecek evrensel bir kavramdır. Kültürel etmenlerle değeri sabitlenmiş olsa da içerik olarak içinde büyütüldüğü toplumlara göre farklıymış gibi görülebilir. Bir izafiyet içerdiği sanılan bu değer aslında hakikatin anlatılışındaki “**Mesnevi’de Çadırdaki Fil**” metaforuyla izah edebileceğimiz bir durumdur.

Hintliler bir fili halka göstermek için getirip karanlık bir ahıra kapatırlar. Hayvanı görmek için o karanlık yere bir hayli adam toplandı.

File ellerini sürmeye başladılar.

Birisi eline hortumunu geçirdi: “*Fil, bir oluğa benziyor.*” dedi.

Başka biri filin kulağını yakaladı: “*Fil, yelpaze gibi bir hayvan.*” dedi.

Filin ayağını yakalayan ise: “*Fil, bir direğe benziyor.*” dedi.

Bir başkası da sırtına dokunmuştu: “*Fil, taht gibi.*” dedi.

Herkes filin neresine dokunduysa ona göre anlatmaya başladı. Herkesin elinde bir **mum** olsaydı sözlerinde aykırılık kalmazdı.

İşte bu hikâyede elde tutulması gereken **mum** şaşmaz adaletin ışığı olduğunda vukuatlar ve hakikatler birbirinden ayrışacak, net şekilde idrak edilecek duruma gelecektir. “*Kimine göre öyle kime göre böyle*” karmaşasında evrensel değer olarak adalet öne çıkmaktadır.

Eğitim sistemlerindeki adalet olgusunu eleştirmek adına yaygın hata ile Einstein’e izafe edilen meşhur bir söz vardır: “*Aslında herkes dâhidir. Ama siz kalkıp bir balığı ağaca*

tırmanma yeteneğine göre yargı-larsanız balık tüm hayatını aptal olduğuna inanarak geçirir.” eğer içerik yönü yanlış tanımlanırsa bir olgunun adaletle sonuca varması zorlaşmaktadır.

Hazır örneği vermişken **YKS** neticeleri üzerinden bir değerlendirme-ye girecek olursak “*Sınavlar çocuk-larımızın değerini ölçebilen bir kriter değildir.*” önermesinde bulunmak gereklidir. Çünkü sınavlar çocuk-larımızın ancak belirli bilgilere haiz olup olmadıklarıyla alakalı bir kri-tiğin sistemleşmesidir. Her çocuk başta ebeveyn ve öğretmenleri na-zarında birer mücevher mesabesin-dedir. Doğru motivasyon ve yeterli imkanlar sunulduğunda bilim ve sporda ortaya koydukları başarılar göz önündedir. Nobel ödüllü **Aziz Sancar**, Dünya Şampiyonu **Metegazoz** en taze örneklerdir.

Eğitim bağlamında adaletten söz edeceksak her çocuğumuza yeteneklerine göre imkân vermeyi konuşabiliriz. Müziğe yatkın bir çocuğun maraton koşmasını şart koşmak fitratına aykırı beklenti olduğundan o çocuk açısından kendine karşı yapılan bir haksızlık olarak anlaşılacaktır. Matematikte deha olan bir çocuğun siyah kuşaklı bir dövüş sanatları ustasına dönüşmesini beklemek muhataplar için hüsrarla sonuçlanan bir girişim olabilecektir.

Her Hak Sahibine Hakkını Vermek

Yerinde olmayan her şey adalet-sizliğe kapı açacaktır. Bugün ve yarının dünyasında gerçek bir

huzur ancak adaletin tesis edildiği toplumlar arasında mümkündür. Çünkü adalet toplumların nefes boruları gibidir. Adaleti hakların hak sahiplerine teslimi noktasında değerlendirmek doğru olacaktır. **Peygamber Efendimiz Medine'ye hicret ettikten sonra** Mekkeli muhacirler ile Medineli ensar arasında bir kardeşlik bağı kurmuştu. Birbirine manen kardeş olanlar arasında Selmân el-Fârisî ile Ebu'd-Derdâ da yer alıyordu.

Günün birinde **Selmân**, kardeşi Ebu'd-Derdâ'yı ziyaret etti. Evine gittiğinde Ebu'd-Derdâ'nın eşini bakımsız elbiseler içinde görünce çok şaşırarak "Bu ne hâl?" diye sordu. Ümmü'd-Derdâ, kocasının ilgisizliğinden şöyle yakındı: "Kardeşin Ebu'd-Derdâ'nın dünyaya ihtiyacı kalmadı ki!"

Selmân, Ebu'd-Derdâ'nın dünyadan, dünyalıklardan ve ailesinden vazgeçmiş bir şekilde ibadetlere aşırı düşkünlüğünü görünce onu şöyle uyardı: "Rabbinin senin üzerinde hakkı vardır. Nefsinin senin üzerinde hakkı vardır. Ailenin senin üzerinde hakkı vardır. Şu hâlde her hak sahibine hakkını ver!"

Sabah olunca Ebu'd-Derdâ Peygamber Efendimize gelerek Selmân ile arasında yaşanan hâdiseyi anlattı. Resûl-i Ekrem (s.a.s.), "Selmân doğru söylemiş." buyurarak Selmân'ın kardeşine olan uyarılarını ni takdir etti.

İslam dini adaleti toplumu ayakta tutan değer olarak kabul etmiştir. Kulu olmakla iftihar ettiğimiz yaratıcımızın esmâlarından bir tanesi de "el-Adl" yani mutlak, şaşmaz, aldatılmaz, adalet sahibi manasındadır. Bütün mahlukata muamelesinde adil olmakla maruf olan demektir.

Müntesibi olduğumuz İslam, aleyhimize bile olsa doğru olmayı, adaleti ikâme etmeyi bizlere vazeder. Çünkü dünya hayatının sonunda hesap vereceğimiz bir ahiret vardır. "Ey iman edenler! Allah için adaleti ayakta tutun, adil şahitler olun. Bir topluluğa duyduğunuz kin sizi asla adaletsizliğe sevk etmesin. Adil olun, bu takvaya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır." ayeti ile emredilen hassas bir konudur adalet. "Adil olmamak Allah'a isyanın muktezasıdır." şeklinde okunabilecek bu ayet gözler önündedir.

Adalet tüm insanlar için elzem olmakla beraber asıl **hükmetme ve yönetme sorumluluğunu yüklenmişlerin adil olması** daha da önem arz etmektedir. "Yönettikleri insanlara, ailelerine ve sorumlu oldukları kişilere karşı adaletle davrananlar, Allah katında nurdan hazırlanmış tahtlarda ağırlanacaklardır." yönetici vasfıyla insanlara muamele edenlerin kıymeti adaleti tesislerine özenleriyle ölçülecektir. Dünya selameti ve ahiret saadeti işlerinde adaletli olanlar için öncelikle adil olmalarına bağlanmış bir hikmettir.

İslam, yönetenlerin tüm kademelerinde için adaleti emrederken ailenin sorumluluğunu yüklenmişlere de evlatları arasında adil olmayı emreder. Ticaret erbabı için ölçü ve tartıda teraziye doğru tutmalarını öğütler. Çünkü haram ve haksızlıkla kazanılan rızık helal dairesinden çıkmış olacaktır.

Birey olarak önce hayatımızda adaleti tesise memuruz. Etkileşimde bulunduğumuz tüm mahlukata karşı haklarını gözeterek adaletle muamele etmeye mükellefiz. Dün olduğu gibi bugün de İslam'ı özüne sindirmiş samimi Müslümanların eliyle adalet yeryüzüne hâkim olacaktır. Çağımızda kaybolmaya yüz tutan adaleti inşa için hepimiz görev ve sorumluluklarımız noktasında gayret etmeliyiz. Hayatımızın her anında hakkı üstün tutanlardan olmalıyız. Hakikati dile getirmekten asla geri duramayız. Zulüm ve haksızlık kime karşı yapıyorsa ya da kimden gelirse gelsin zalimin karşısında mazlumun yanında yer tutmalıyız. Yerimiz, safımız ve yönümüz hep adaletten yana olmalıdır. Bizler dünya hayatında adaleti ihya edersek; "Kıyamet gününde adalet terazileri kurarız, kimseye hiçbir şekilde haksızlık edilmez. Yapılanlar bir hardal tanesi kadar dahi olsa onu adalet terazisine getiririz. Hesap görücü olarak biz yeteriz." ikazında bulunan Rabbimize karşı kulluğumuzu tam yerine getirmiş olabiliriz. Allah adaleti tesis eden ve vaktinde tahakkukunda tereddüt etmeyen samimi kullarını sever.

Kaynaklar

1. Mâide, 5/8
2. Nesâî, Âdâbü'l-kudât
3. Enbiyâ, 21/47
4. C. Wright. Dâhilerin Gizli Alışkanlıkları. Kronik, 2022

Personelimizden Gelenler

Yaşanabilir Bir Dünyanın Anahtarı “Adalet”

M. Emin GEYLANI

Doğubayazıt T Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Başmemuru

Modern dünyada insan hakları, evrensel değerler olarak kabul edilmesine rağmen çeşitli nedenlerle törpülenmekte ve ihlal edilmektedir. Globalleşme, teknolojik gelişmeler ve siyasi değişimler, insan haklarının korunması konusunda yeni zorluklar ortaya çıkarmıştır. Bu zorluklar, hem devletlerin hem de bireylerin haklarına yönelik tehditleri artırmakta ve insan haklarının korunmasını zorlaştırmaktadır. Modern dünyada devletlerin güçlerini artırma eğilimleri, insan haklarının temel ekseninden uzaklaşmasının başlıca sebeplerindedir. Dünyaya egemen olma hedefi taşıyan emperyal yönetimler, toplumsal kontrolü sağlamak amacıyla kendilerine göre “öteki” olarak addettikleri insanlara yaşam hakkı dahi tanımamaktadırlar. Söz konusu kendi misyonları ve çıkarları olunca her türlü sınırı zorlayan bu düşünce sistemi buna karşın “Ben de varım ve haklarımla var olacağım.” diyen herkesi yok saymakta ve yok etmekle tehdit etmektedir.

Personelimizden Gelenler

21. yüzyıl modern bir çağ olarak adlandırılmasının yanında her gün farklı trajik olaylara sahne olmaktadır. Yeryüzünü iyiliğin hakim olduğu bir yaşam alanına dönüştürme ideali dahi taşımayan bu çağın egemen insanı sadece kendisine yönelik durumlarda ortaya koyduğu refleksi aslında ortak aklın kabul edebileceği tüm değerlere de meydan okumaktadır. Bu meydan okuma bu çağın buhranı ile pençeleşen insana da kavramlar ve tanımlamalar özelinde bir sorgulama zemini oluşturmaktadır. Çünkü adalet, hak, hukuk ve eşitlik gibi kavramlar sadece insana ait ve kuşatıcı ilkeler olmasına rağmen dünyada sahnelenen kötülükler karşısında durumun çok farklı olduğunu gözler önüne sermektedir. Mutlak iyiliğin egemen olmasını hedefleyen ilkeler mutlak kötülük karşısında dilsiz kalınca ıslahı önceleyen temel kodlar havada kalmaktadır.

“Adalet herkes içinse neden sadece tek zümre için yürürlüğe koyulmakta veya kötülük için belirlenen yaptırımlar varsa neden mutlak kötülüğü ortadan kaldıramamaktadır?” gibi sorular her an zihinleri meşgul ederek adeta yeni bir çıkış aramaktadır. Bu haklı haykırışlar, insanın fitratından gelen itirazlardır. İnsan, yaratılış kodları gereği iyiliğin hükmettiği bir dünyayı arzulamaktadır. Ancak gelinen noktada dünyanın durumu ve korkunç silahları elinde tutup insanlığa gövde gösterisi yapmaktan çekinmeyen egemen güçler sadece ölüm vadetmektedir. İnsanlık, kendisini yaşatacak olan atılımları beklerken hergün yeni ölümlerin yaşandığı bir zulüm sahnelerini izlemektedir. Mutlak iyiliğin temsilcisi olarak tezahür etmesi gereken modern çağın entelektüelinin bir kısmı sergilenen kötülük karşısında yanlış bir konum alabilmekte ve iddiasını sürdürdüğü ideaya ters düşebilmektedir. Bu açıdan belki de kötülüğün ortada olup herkesin kendi gerçeğiyle yüzleşeceği bir durumla karşılaşmamış olmasından dolayı kimse konumlanacağı yeri hesap edememiştir. Çünkü kâinata yerleşik olan düzen kimi zaman insanı derinden sarsıcı olaylara gebe olmuş ve bu sayede herkesin asıl tarafını en açık şekilde ortaya koymuştur. Yerleşik olan bu düzen esas tarihi olaylar ışığında ele alındığında birçok topluluğun bu tür hadiseler sonrasında kendi değerleri noktasında kaymalar yaşadığı görülecektir. Nitekim ilk insan ve ilk peygamber olan Hz. Adem’den itibaren farklı şekilde cereyan eden sınamalar iki taraf veya iki grubu meydana

“ Dünyaya egemen olma hedefi taşıyan emperyal yönetimler, toplumsal kontrolü sağlamak amacıyla kendilerine göre “öteki” olarak addettikleri insanlara yaşam hakkı dahi tanımamaktadırlar.

getirmiştir. Bunlar hak ve batıl veya başka bir deyimle zalim ve mazlum zümreleridir. Zalim taraflar zaman içerisinde çoğalmış ve güç bakımından ileri bir hâl almış olsalar da kaçınılmaz son olarak mazlumun ahıyla yerle yeksan olmuş ve tarihin kötüler sınıfındaki yerlerini almışlardır. Hakk’ın tarafında yer alan mazlumlar ise güç ve sayı açısından az olmalarına rağmen her zaman desteklenmiş ve uzak görülmesine rağmen zaferle müjdelenmişlerdir.

Sonuç itibarıyla **adil bir dünyada eşit haklara sahip olarak yaşamak her insanın en tabii hakkıdır.** Durum bu iken farklı gerekçelerle hakkın çiğnenmesi ve adalet terazisinin tahrip edilmesi her türlü bireysel ve toplumsal infialin ortaya çıkmasına yol açacaktır. Bizlere düşen her daim haklının yanında yer alarak adalet çizgisinde konumlanmaktır. Bunun aksi bir tarafta yer almamız bizleri her anlamda sıkıntılara düşür edecek ve iç huzurumuzu bozacaktır. Çünkü insan denilen varlık adaletin mülkün temeli olduğu ve hakların eşit bir şekilde uygulanabildiği bir dünyada yaşamayı hak etmektedir. Fikri ve vicdani hür birer hak ve adalet beğenisi olmamız ümidiyle...

Dilde, Fikirde, İşte Birlik

İsmail Gaspıralı tarafından 1883 yılında çıkartılmaya başlanan Tercüman gazetesinin 25 Haziran 1895 tarihli nüshası.

Samet YURTTAŞ

Edirne F Tipi Yüksek
Güvenlikli Kapalı Ceza
İnfaz Kurumu
Öğretmen

İsmail Gaspıralı, Rusya'da yaşayan Türklerle beraber başlatılan bir aydınlanma hareketi olan **Cedit (Usul-ü Cedit)** hareketinin temsilcilerinden biridir. Kendisi ulusal bilincin ortaya çıkarılmasında, milli kültür ve geleneklerin korunmasında önemli katkılar sunmuştur. Türk milliyetçiliğinin ve Türkçülüğün bir fikir ve ideoloji olarak yerleşmesini sağlayan aydındır. Yazdığı yazılar ve çıkardığı gazetelerle "**Dilde, Fikirde, İşte Birlik**" düşüncesinin ortaya çıkmasını sağlamıştır. **Türk halkları arasında birlik ve dayanışma duygusunun yaygınlaşmasını kendisine ilke edinmiştir.**

1851 yılında Kırım'da dünyaya gelen **Gaspıralı**, mütercim bir baba ile Mirza ailesinden gelen bir annenin oğluydu. Geleneksel mahalle mekteplerinden sonra Rus okullarında eğitim aldı. Rus Askeri İdadisinde gördükleri ve yaşadıkları milli duygularının ve şuurunun doğmasına yol açtı. O, Moskova'da askeri lisede okurken evine gidip geldiği Katkov'un Rus milliyetçiliğinin tesiriyle kendi milliyetinin meselelerine yönelmişti. Gaspıralı, Katkov'un Girit İhtilali münasebetiyle Moskova gazetesinde Türkler aleyhine yazdığı makalelere tepki göstererek 14-15 yaşlarındayken bir arkadaşı ile birlikte Girit'e yar-

dım için yola çıktı ama ulaşamadı. Odessa Limanı'nda yakalandılar ve bu durum onun okuldan atılmasıyla sonuçlandı.

Gaspıralı, 1868'de Bahçesaray Zincirli medresesinde Rusça muallimi olarak ders vermeye başladı. Bu sırada Rus klasiklerini yoğun olarak okudu. 1872'de Fransa'ya giderek Paris'te yaşamaya başladı. Paris'te hayatını tercümelemlerle ve Rus Yazar İvan Turgenyev'in asistanlığından kazandı. İki yıl sonra Osmanlı zabiti olmak ümidi ve devlet dairelerinde memuriyet aramak amacıyla İstanbul'a gitti. Burada bürokratik engellerle karşılaştı ve 1875'de tekrar Kırım'a döndü. Gaspıralı, 1878-1884 yılları arasında Bahçesaray belediye başkanlığı görevini de yürüttü.

O yıllar içerisinde Rus yönetimi Rusçadan başka dillerde yayın yapılmasına izin vermiyordu. Ruslar, Rus dili üzerinden diğer toplulukları asimile etmek ve Ruslaştırmak istiyorlardı. Müslüman toplulukları Hristiyanlaştırmak ve Ruslaştırmak özellikle hedefleri arasındaydı. O dönemlerde Rusya'daki Türk toplulukları arasındaki Türkçülük ve milliyetçilik hareketleri Rus dili üzerinden gerçekleşiyordu. Esasen sömürge ve esaret altındaki devletlerdeki milliyetçilik hareketleri o ülkelerin eğitilmiş, orta sınıf mensupları arasında şekilleniyordu.

Gaspıralı'nın Eserlerinde Rus Politikaları

Gaspıralı, Rusya Müslümanları adlı yazı serisi ve kitabında Rusya'nın Türk ve Müslüman topluluklara karşı olan politikasını eleştirerek Rusların ve Türklerin bir arada yaşamalarının nasıl mümkün olacağını yolunu da arıyordu. Bu yazı serisi onun istediği şeyleri yazabilmesinin de önünü açmış oldu. "Rusya Müslümanları, Fikirler, Notlar, Gözlemler" adlı metinde Gaspıralı şu görüşleri ileri sürmektedir:

İsmail Gaspıralı, Hasan Bey Zerdabi ve Alimerdan Topçubaşov (Bakü, 1894)

"Müslümanlar, yüksek Avrupa medeniyetinden mahrum olsalar da kendi dinlerinde ve ondan kaynaklanan sosyal yaşamlarında milli kimliklerine zarar verecek herhangi yabancı güce karşı çok sağlam, sarsılmaz direniş gücüne sahiptir."

"Rusya'da Türk Tatarların Ruslaştırmasının mümkün olmadığı kanaatine ulaşıldığından eşitlik, özgürlük, bilim ve maarif zemininde birlik ve ahlaki yakınlaşma imkânı doğuyor."

Dilde, Fikirde, İşte Birlik Düşüncesi

Gaspıralı, Tercüman gazetesinde yazdığı yazılarda "Dilde, Fikirde, İşte Birlik" düşüncesini yayarak Türk toplumları arasında birlik ve dayanışma duygularının yayılmasını amaç haline getirmiştir. Türk toplumlarının ortak bir dil kullanmasını, batı tarzında modern okullar açılmasını ve burada milli kültür ve şura yönelik dersler verilmesini, Türkler arasında yardımlaşma dernek ve topluluklarının kurulmasını, Türk halkının da sosyal hayata ve ekonomik hayata katılarak refah seviyesinin yükselmesini öngörmüştür

"Dilde, Fikirde, İşte Birlik" düşüncesiyle bütün Türk halklarının arasındaki lehçe farklarının giderilmesi ve bütün Türklerin ortak bir dil ve alfabe geçmesini, Türkçenin Arapça ve Farsçanın egemenliğinden kurtarılmasını, modernleşme atılımlarının başarıya ulaştırılarak

modern bir devlet içerisinde Türklerin bağımsız olarak yaşamasını amaçlamaktadır. Bu görüşleri cesaretle dile getiren bir gazete olan **Tercüman** giderek yaygınlık kazanarak İstanbul gazetelerinden daha fazla sayıda bir okur kitlesine sahip olmuştur. İsmail Gaspıralı ilerleyen zamanlarda bu hareket içerisinde **Yusuf Akçura** ile tanışma fırsatı bulmuştur. Yusuf Akçura, İsmail Gaspıralı'nın öğrencisi olmuş ve birçok konuda ondan fikir almıştır.

Gaspıralı İsmail ve diğer aydınların aslında istedikleri kültürel bir birliktir. **Konuşulan dilin Rusya'da yaşayan Türkler tarafından anlaşılması ve ortak bir alfabenin gerçekleştirilmesi bu aydınların başlıca amaçlarıdır.** Gaspıralı da bu doğrultuda bir siyasal birlik düşüncesinden sürekli kaçınmış ve bunu tehlikeli bulmuştur. Onun esas gayesi böyle bir birliğin toplumsal ve kültürel altyapısını hazırlayabilmektir. İsmail Gaspıralı'nın Türk halklarını "Dilde, Fikirde, İşte Birlik" amacını taşıyan çalışmaları özellikle Tercüman gazetesi ve Usul-ü Cedit Hareketi başta olmak üzere Rusya'da yaşayan Müslüman ve Türk topluluklarının ulusal bilinçlerini kazanmasında, Türk milliyetçiliğinin gelişmesinde ve bu ülkede yaşayan insanların hak arama mücadelesinde önemli işlevleri yerine getirmiştir.

Kaynaklar
1. Sağlam S. (2019)
2. www.tarihistan.org

Çocuğum Okula Gitmek İstemiyor!

Onur KAYA

Marmara 1 No.lu L Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Psikolog

“ Ebeveynlerin okul korkusu olan çocuğın kaygı ve korkularını anlaması, onunla empati kurabilmesi çok önemlidir. Çocuk bu duyguları nedeniyle suçlu hissettirilmemeli, eleştirilmemeli ve yargılanmamalıdır.

Okul korkusu ilk kez 1913 yılında Jung tarafından **duygu durum bozukluklarının erken dönem işareti** olarak tanımlanmıştır. Jung'a göre okul korkusu aşılmadığı takdirde **çocuklarda çökkünlük, kaygı bozuklukları ve sosyal izolasyon** gibi problemler meydana gelmektedir. Okul korkusu psikolojik bir hastalık olarak kabul edilmese dahi birçok psikolojik rahatsızlığın sebeplerinden biri olmaktadır. Jung'un öne çıkardığı okul korkusu durumunu **Anna Freud ve Melanie Klein** psikoterapi ile yok ettiklerini bildirmişlerdir.

Okul Korkusunun Olası Nedenleri Nelerdir?

Okul korkusunun nedenleri araştırıldığında anne ve bebek arasındaki bağlanma stillerinin payı olduğu tespit edilmiştir. **Sağlıklı bir bağ kurulmadığı takdirde bilinç dışı evrelerde güvensizlik duygusu tetiklenmektedir.** Okula başlayacak olan çocuk, ailesini ve evini terk etmek istememektedir. Okula gittiği zaman evine hiç dönmeyecekmiş gibi düşünmektedir. Anne ve babasının onu unutacağı yanılgısına kapılmaktadır. Yapılan araştırmalara göre **ilkokul çağı çocuklarının yüzde beşinde okul korkusu olduğu** saptanmıştır. Okul korkusu kız ve erkek çocuklarda eşit sıklıkla ortaya çıkmaktadır. Eğer erken müdahale edilmezse çocuğun okula olan ilgisi sönecek, çocuk devamsızlık yapacak ve telafisi mümkün olmayan bilgi kayıpları yaşanacaktır.

“ Çocuk için anneden ayrılmasına sebebiyet verecek her türlü olay çocuğun aklının sürekli evde kalmasına, okuldan uzaklaşmasına ve nihayetinde okul korkusu durumunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Aile

Okul korkusu ne durumda ortaya çıkarsa çıksın bunun başlıca sebebi çocuk ve anne arasındaki yanlış bağlanma tutumudur. Özellikle okul çağına kadar birbirinden hiç ayrılmamış ve okul öncesi eğitimi almamış çocuklarda okul korkusu daha sık ortaya çıkmaktadır. Buna ilaveten küçük kardeşin annenin sevgisini daha fazla alacağı düşüncesi çocuğun aklının evde kalmasına neden olmaktadır. Çocuk için anneden ayrılmasına sebebiyet verecek her türlü olay annenin hastalanarak hastaneye yatırılması, annenin bir süre evden ayrılması, kardeş doğumu sebebiyle annenin ilgisinde bölünme olması ya da anne baba arasında geçen tartışmalarda boşanma olayının sözlü olarak geçmesi de çocuğun aklının sürekli evde kalmasına, okuldan uzaklaşmasına ve nihayetinde okul korkusu durumunun ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Ailelere Öneriler

Okul korkusunu çözmede ebeveynlerin uygulaması gereken bazı yöntemler mevcuttur. **Öncelikle çocuğu okula gönderme konusunda tutarlı olmak gerekmektedir. Çocuğa devamsızlık konusunda taviz verilmemeli ve ısrarla okula gönderilmelidir.** Böylelikle bir süre sonra çocuğun okula yönelik korkuları azalacak ve okula düzenli gitmeye başlayacaktır. Çocuğun okula gitme vakti yaklaştığında ebeveyn kaygılanmamalıdır. Bu kaygı durumu ebeveynin davranışlarını da etkileyecektir. Bu sebeple okul günü ebeveynlerin sıradan bir günmüş gibi davranmaları, çocuğun korku duygusunu tetikleyecek eylem ve söylemlerden uzak durmaları gerekmektedir.

Ebeveynlerin okul korkusu olan çocuğun kaygı ve korkularını anlaması, onunla empati kurabilmesi çok önemlidir. Çocuk bu duyguları nedeniyle suçlu hissettirilmemeli, eleştirilmemeli ve yargılanmamalıdır. Okul korkusu olan çocukların korkularının kaynağının anlaşılabilmesi için iyi bir gözlem yapılması gerekmektedir. Okul korkusunun hangi durumlardan kaynaklandığını anlamak gerekmektedir. Okul korkusunun **'ailevi sebeplerden mi yoksa okul yaşantısından mı'** kaynaklandığı tespit edilmelidir. Problemleri görmezden gelmek yerine çocuğun yaşadığı okul korkusu ile ilgili psikolog desteği almak çocuğun sorunlarını çözebilmesi aşamasında büyük önem teşkil etmektedir. Bu vesile ile sorunların büyümesi engellenebilmektedir.

“ Çocuğun okula gitme vakti yaklaştığında ebeveyn kaygılanmamalıdır. Bu kaygı durumu ebeveynin davranışlarını da etkileyecektir. Bu sebeple okul günü ebeveynlerin sıradan bir günmüş gibi davranmaları, çocuğun korku duygusunu tetikleyecek eylem ve söylemlerden uzak durmaları gerekmektedir.

Nasıl Tedavi Edilir?

Okul korkusunun giderilmesinde ebeveynlerin tutumu büyük önem taşımaktadır. **Okuldan korkan ve gitmek istemeyen çocuk suçlanmamalıdır. Çoğu çocuğun okula gitmek istemediğini, bu durum zamanla geçtiğini, aşılması kolay bir durum olduğunu çocuğa anlatmak gerekmektedir.**

Çocuğun okul korkusunun mevcudiyeti sebebiyle psikologların danışan ebeveynlere verdiği bazı öneriler şunlardır:

- Okula gitmediği için çocuk suçlanmamalıdır ve bu durumun geçici olduğu çocuğa anlatılmalıdır.
- Aileye ve öğretmenlere okul psikolojisine dair seminerler ve eğitimler verilmelidir.
- Erken tanı, tedavide çok önemli rol oynamaktadır.
- Çocuğun okula gitmesi konusunda tüm aile bireyleri kararlı

ve ısrarlı davranmalıdır. Bu tavır sözel olarak ifade edileceği gibi beden dili ile de ifade edilmelidir.

- Okula neden gitmek istemediği sorulmalıdır.
- Çocuğun eylem ve söylemleri takip edilerek değişiklik olup olmadığı tespit edilmelidir. Örneğin, arkadaşı ya da öğretmeni hakkında artık konuşmaktan kaçınıyorsa onlarla ilgili bir problem olabilir ve bu da sizi problemin kaynağına götürebilir.
- Çocuğun okuldaki gelişimine dair en iyi bilgi kaynağı öğretmendir. Bu sebeple sınıf öğretmeni ile görüşülmelidir. Sınıf öğretmenin düşünce ve gözlemleri öğrenilmelidir.
- Gerektiği takdirde çocuğun sınıftaki grubu ya da sıra arkadaşını değiştirilmelidir.
- Çocuğun okul korkusunu tetik-

leyen durum ev ortamından kaynaklanıyorsa bu sorunun çözülmesi gerekmektedir. Huzurlu bir ev ortamı oluşturmak için çabalanmalıdır.

- Ev ortamında hiç huzur yoksa ve bu durum çocuğun okul korkusunu tetikliyorsa yatılı okul seçeneği değerlendirilmelidir.
- Okul korkusunu yenmede sadece ilaç kullanmak yerine psikolojik destek sağlanmalıdır. Yapılan araştırma sonuçlarına göre farmakolojik tedavi ve psikoterapinin birlikte uygulandığı tedavi yöntemlerinde başarı oranı daha yüksektir.

“Bizden ve evinden ayrıldığın için okula gitmekten korkuyorsun. Biz de okula gittiğinde seni çok özleyeceğiz. Ancak senin yaşlarında biz de okula gittik. Tüm arkadaşların okula gidiyor ve sen de onlar gibi okula gitmelisin. Hem ben senin okulda neler yaptığını, hangi arkadaşlarınla hangi oyunları oynadığını çok merak ediyorum. Böylelikle eve geldiğinde bana anlatacak çok şeyin olur. Ayrıca okulda seninle aynı yaşlarda olup oyun oynayabileceğin bir sürü arkadaş edineceksin.”

Kaynaklar

1. Heyne D, K, ve N, Tonge BJ, Cooper H. School refusal epidemiology and management. *Pediatric Drugs*. 2001, 3(10):719-732
2. Soysal, Ş. ve Bodur, Ş. Bir Büyüme Masalı: Okul Korkusu. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi* (2004). Cilt:13, Sayı:6. S. 234-236

Yusuf DİKEÇ

“Hedefleriniz ne kadar büyük olursa o hedefe ulaşmak için sarf edeceğiniz emek ve disiplin de o kadar büyük olmalı.”

Paris'in Gümüş Madalyalı Kahramanı Yusuf Dikeç Değer Dergisine Özel Açıklamalarda Bulundu

Değer Dergimizin Ankara Personel Eğitim Merkezinde yapılan konferans röportajının konuğu Paris Olimpiyatlarında kazandığı gümüş madalya ile göğsümüzü kabartan Yusuf Dikeç oldu. Yaptığı ikonik hareketiyle dünya gündemine oturan Dikeç, infaz ve koruma memurlarının da bulunduğu konferans röportajda Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü Hakan Erdem'in sorularını yanıtladı.

Röportaj: Hakan ERDEM

Değer Dergisi
Yazı İşleri Müdürü

Yusuf Bey sizi tanıyabilir miyiz, Yusuf Dikeç kimdir?

Yusuf Dikeç Türkiye Cumhuriyeti devletinin bir ferdidir. 1973 yılında Kahramanmaraş iline bağlı Göksun ilçesinin Taşoluk köyünde dünyaya geldim. Allah ömür nasip etti, bu yaşlara geldik. Güzel şeyler yapmaya çalıştık elimizden geldiğince.

Sporculuk kariyerinize başlama hikâyenizi bizimle paylaşır mısınız? Size bu yolda ilham veren şey neydi?

Askeri okula girdikten sonra tamamen tesadüfi şekilde atıcılıkla tanıştım. 28 yaşında atışa başladım. Benim geçmişte alanım güreşti. Ortaokul ve lise yıllarında güreşle ilgilenmişim ancak elimde olmayan sebeplerden ötürü

güreşi bırakmak zorunda kaldım. Askeriyede herkes bir spor dalını seçiyordu. Ben boyum uzun olduğu için basketbolu düşündüm ama boş yer olmadığı için seçememişim. O dönemde aklımda hiç yokken beni atıcılığa yönlendirdiler. Atış yapmaya başladık ve buralara geldim.

Bir sporcu olarak disiplinin önemi üzerine neler söyleyebilirsiniz? Ceza infaz kurumlarında görev yapan personelimize bu konuda neler tavsiye edersiniz?

Bu benim 5. olimpiyatımdı. Çok emek harcadım yani bir yerlere kolay gelemiyorsunuz. Hayatınızda disiplin olmalı. Başarılı olmak istiyorsanız disiplinli olmak zorundasınız. Başarı eliniz

cebinizde gelmiyor. Hedefiniz Avrupa şampiyonu olmak mı olimpiyat şampiyonu olmak mı? Hedefleriniz ne kadar büyük olursa o hedefe ulaşmak için sarf edeceğiniz emek ve disiplin de o kadar büyük olmalı. Yatırımınız büyük olmalı, hayaliniz büyük olmalı, düşünceniz büyük olmalı, antrenman saatiniz yoğun olmalı. Yani disiplinli olmalı ve emek harcamalısınız.

Genç sporculara ve zorluklarla mücadele eden insanlara başarıya ulaşmaları için verebileceğiniz en önemli tavsiyeler nelerdir? Özellikle ceza infaz kurumlarındaki genç hükümlüler için bir mesajınız var mı?

Röportaj

Şöyle bazen insan olarak baktığımız zaman mesela şartları kendimize uydurmaya çalışıyoruz. Aslında bu yanlış. Yani benim felsefem hiçbir zaman için bu olmadı. Çünkü şartlar her zaman istediğiniz gibi olmayabilir bu yüzden başarı için kendimizi o şartlara uydurmamız gerekebilir. Şartlar ne olursa olsun emek vermeye çalışmaya devam etmeliyiz. Yani o şartlara uygun adım atmak lazım. Bir şeyi çok isteyebiliriz. Bu istediğimiz şeyi elde edebilmek için çok istemek bazen işe yaramıyor. Sarf ettiğimiz çaba önemli. Tabii bu genç arkadaşlar buldukları şarta göre durumlarını değerlendirmeliler. Kendini geliştirmenin birçok yolu vardır. Bir enstrüman çalmayı öğrenmek, yabancı dil öğrenmek, bol bol kitap okumak insanların gelişimine katkı sağlar. Yani kendilerini, ilgi duydukları alanlarda geliştirebilirler. Sonuçta nerede olurlarsa olsunlar hiç kimse: “Sen spor yapamazsın, sen kitap okuyamazsın, sen ders çalışamazsın.” demez. Özellikle devletin kurumlarında bu konularda her türlü destek veriliyor. Bunlardan faydalanmaları gerekir.

Basında çıkan haberlere göre olimpiyatlar başlamadan önce tabancanızın arızalandığını okuduk. O süreçte neler yaşandı?

Çok fazla sosyal medya kullanan bir insan değilim ben. Ama günümüzün çağı öyle bir hale geldi ki mutlaka bir yerde mecbur kalıyorsunuz. Bankacılık işlemleri dâhil her şey artık orada yürüyor. Ama bir o kadar da tehlikeli. Bir o kadar da dezenformasyon, yalan yanlış haberler barındırıyor içinde. Mesela, adam oturmuş akşamdan bir şeyler yazmış benimle ilgili hiç alakası bile yok. On tane hesap açmış bir sürü yalan içerik üretiyor. Ben hep şuna inandım. Hiçbir zaman için ben kazandım demedim. Bu bir tiyatro oyunu

gibidir. Mesela bir tiyatro oyunu vardır. Çok önemsiz gibi gelebilir. Bir tane ağaç rolü vardır. Siz o ağaç rolünü önemsemez ve bir oyuncu vermezseniz anlatmak istediğinizi seyirciye tam olarak anlatamazsınız. Yani o rol dahi önemlidir. Başarı bir ekip işidir. Bir çalışma işidir. Tabii insanlar genelde başarı olduktan sonra bu yöne bakıyor. Ama bunun arkasında yaşanan bir sürü sıkıntı da var. Bu durum sadece tetikle ilgili değil. Kendi sağlığını da ilgili mesela. O tetikle ilgili olay şöyle oldu: Yarışmaya bir hafta kalmıştı. Şimdi bir yıl çalışmışsınız. Hatta yıllarınızı vermişsiniz beşinci olimpiyata gelmişsiniz. Bir hafta kala benim silahımın tetiği kırıldı. Şimdi ne yapsak diye düşünüyoruz. Firmaya kargo göndersek tamir

edilip geri gelmesi bir hafta sürer. Zaten olimpiyata kalmış bir hafta. Sonra benim bir arkadaşım vardı. Bu hobi olarak yapıyordu ama torna işlerinde çok iyidir. Levent silahımın tetiği kırıldı buna bir mısınız? diye sordum. Sanayiye falan gittik. Tabii böyle çok ince, hassas bir iş olduğu için kimse zaman ayırmak istemiyor. Çok para istese diyeceksin ki ya küçük bir şeye çok para istiyorsun. Neyse baktı dedi ki ben bunu yaparım. Biraz zaman alır ama yaparım. Gece üçte mesaj atmış. Abi tetiğin hazır sabah gel al diye. Tabii gittik. Onun da emeği var. Mesela poligona gidiyoruz. Orada çalışan görevli arkadaşlar poligonu temizlemiş. İşte çayımızı hazırlamış. Onun da emeği var. Herkesin bir rolü var. Benim rolüm ne? Atış yapmak.

O arkadaşın rolü ne? Federasyon başkanlığı. Öbür arkadaşın rolü ne? Antrenörlük. Öbür arkadaşın rolü ne? İşte poligon görevlisi. Eğer herkes rolünü iyi oynarsa yani işini iyi yaparsa ortaya güzel sonuçlar çıkıyor. Bu başarı sadece bana ait değil.

Paris Olimpiyatlarında, kulaklık, lens ve diğer ekipmanları kullanmadan, eliniz cebinizde yaptığınız o unutulmaz atışla gümüş madalya kazandınız. Bu durum büyük bir öz güven ve sakinlik gerektiriyor. O an neler hissettiniz ve bu kadar rahat bir atışı nasıl başardınız?

Aslında burada sadece rahatmışız gibi gözüküyoruz. 24 yılın bir emeği var. Yıllardır yarışmalara girmişsiniz. Atıcılık aslında Türkiye'de çok tanınan bir spor değil. Oradan başlayayım. Çünkü 1923'te kurulmuş federasyon. Cumhuriyetle yaşıt ama atıcılık daha yeni yeni tanınıyor. Yani ülkemizde çok tanınan bir spor değil. Benim bundan önce de 5 Dünya Şampiyonası, 4 Avrupa Şampiyonası madalyalarım, dünya rekoru, Avrupa oyunları, birincilik, ikincilik, üçüncülüklerim hepsi var. Ama hiçbiri bu kadar ses getirmedim. Yani bunun kadar ses getirmedim. Aslında orada rahat gibi gözüküyoruz. Bu kadar yılın bir çalışmışlığı, kendini kontrol edebilmenin yönlerini öğrenmenin, o yarışmaların tecrübesi de vardı. Ama bunun yanında bu kadar da büyük baskı vardı. Şimdi 5. olimpi-

yatınıza gelmişsiniz. Yaşınız baya ilerlemiş. 85 milyonun bir beklentisi var. İyi hazırlanmışsınız. Son bir yılımda çok iyi hazırlanmışız. İyi hazırlandığımızı şuradan da biliyoruz. Biz aslında finale rekor atarak çıktık yani. Almanya'da bir olduk. İşte Brezilya'da yine bir olduk. Neyse oraya çıktık. Tabii son ana kadar iyi mücadele ettik. Heyecan vardı. Heyecan olmasa zaten gençlere de söylüyorum bu sporu yapmanın bir anlamı kalmıyor. Heyecan vardı. Finalde de inanın böyle aklınızdan o kadar çok şey geçiyor ki. Sadece orada duruşumuz, tavırlarımız biraz sakin gibi kontrollü gibiydi. Ama heyecan inanın çok fazlaydı. 85 milyon için ülkemize bir madalya kazandırmanın baskısı var, beklentiler var. Yoksa öyle gözükteğü kadar çok sakin değildik yani.

Röportaj

Olimpiyat öncesinde bu hareketi düşündünüz mü, böyle sonuçlar doğuracağını tahmin ediyor muydunuz?

Yani bu hareketin dünyada bu kadar çok ses getireceğini bilmiyordum. Aslında benim o atış pozisyonum, atışa ilk başladığım 2001 yılından itibaren aynı pozisyon. Hatta 2011 yılında dünya şampiyonu olduğumda arkadaşlar çıkarmışlar aynı pozisyon. Hatta o zaman daha gençim tabii gözlerim daha iyi, gözlük de yok. Aynı pozisyon. Değişen bir şey yoktu. Bu kadar ses getirmesinin sebebini ben kişisel olarak şuna bağlıyorum. Ben çocuklara hep şunu diyorum; gençler milli takımlarda bizim asli görevimiz ülkemize madalya kazandırmak. Yani birinci görevimiz bu. İkinci görevimiz de ülkemizi gururla temsil edebilmek. Eğer üzerinde bir üniforma varsa gittiğin zaman yarışmalarda oturmana, kalkmana, davranışına mutlaka özen göstereceksin. Yani insanlar sana bakıyor. 24 yılın bir başarısı da var. Tanıyan tanımayan insanlar tarafından

kabul görmesinin en büyük sebebi şudur: Dünyada baktığınız zaman olimpiyat ruhu nedir? İşte dopingin olmadığı, fair playin olduğu, herhangi bir aksesuarın, ekipmanın olmadığı, insanın kendi doğal yeteneğinin sergilendiği saf duru bir başarı. Yani olimpiyat ruhuna uygun bir duruş sergiledim belki de bu hareketim insanlar tarafından kabul gördü. Bana göre en büyük ses getirmesinin sebeplerinden birisi budur.

Paris Olimpiyatları'ndaki ikonik atışınız sonrası Elon Musk ve diğer ünlü isimlerin sizi kutlaması sosyal medyada büyük bir yankı uyandırdı. Hatta birçok futbolcu gol sevinçlerinde bu hareketinizi taklit etti. Bu uluslararası ilgi ve desteği gördüğünüzde neler hissettiniz? Bu olayların spor kariyerinize ve kişisel yaşamınıza etkisi nasıl oldu?

Gelen tepkilerin hepsi olumlu. Yani dünyadan da Türkiye'den de gelen tepkilerin hepsi olumluydu. Burada da ortaya şu çıkıyor; aslında bir müzik bir sanat ne kadar evrensel spor da o kadar evrensel. Mesela, bir müzik dinlediğimiz zaman öyle zaman oluyor ki bazen sözlerini hiç anlamıyoruz ama kulağımıza hoş geliyor ve dinliyoruz yani evrensel. evrensel. Şimdi kalbi güzel olan insanlar da güzel şeyleri paylaşıyor. Sporda da aslında bir evrensellik var. Başarı dünyanın dört bir yanından dikkat çekiyor. Nerede olursanız olun dininiz, diliniz, ırkınız, cinsiyetiniz hiç fark etmiyor. İnsanlar tarafından kabul görüyor. Bu hareketin de aslında dünyada kabul görmesi bundan dolayıdır. Ben de hem kendi adıma hem de ülkem adına bir Türk sporcusunun yapmış olduğu bu hareketin dünyada kabul görmesinden ötürü çok mutluyum. Elon Musk'a gelince de dedim ya ben çok sosyal medyayı kullanan bir insan değilim. O gün daha dönmeden önce Erdiç (menajerim) hep yanımda "Abi insanlar tepki veriyor, Allah aşkına sana söylüyorum." di-

yor. Ben de dedim ki Erdinç bunlar benim bunlar benim için pek bir anlam ifade etmiyor. Biz normal rutin yaşantımızda devam ediyoruz. Şimdi kişilik olarak da bazıları diyor ya işte şöyle fenomen oldun. Fenomen olmak falan bunlar çok önemli değil. Önemli olan insanların gönlünü kazanabilmek. Tabii döndükten sonra işte ikinci gündü Elon Musk'ın bir yöneticisi var o bizi aradı. Turizm Bakanlığını aramış, rica etmiş "Yusuf bey X hesabı açabilir mi?" diye. Tabii orada bile ben hiçbir zaman kendimi düşünmedim. Onda bile aldığım terbiye gereği, bu ülkeye bağlılığımdan dolayı yine ülkeyi ön plana çıkardım. İşte ben de yazdım, dedim senin robotlar da elleri cebinde olimpiyat madalyası alabilir mi? Kıtaların birleştiği, dünyanın kültür merkezi İstanbul'da bunu tartışalım. Yine ülkeyi ön plana çıkardım. Tabii insanlar bir sürü yatırım yapıyor. Çok para harcıyorlar ülke tanıtımı için. Böyle bir tanıtımın olması da yani kendi ülkemizin tanıtımının olması da bizi ayrıca mutlu ediyor.

Sırp rakibiniz Damir Mikec'in sizi arayarak "Altın madalyayı ben mi aldım sen mi? Benim ülkemde bile sen bir numarasın." dediği medyada yer alan haberlerden biriydi. Bu konuyla alakalı neler söylemek istersiniz?

Şimdi Damir benim 20 yıllık arkadaşım. Hatta 2005 yılında Akdeniz Oyunlarında İspanya'da ben ikinci olmuşum o üçüncü olmuştu. O zamandan bu zamana gelen bir arkadaşlık var. Tabii zamanla işte kampa gidiyoruz, yarışmalara gidiyoruz, o geliyor. Hep yarışmada karşılaşıyoruz. Üçüncü gün bana mesaj attı; "Dikeç işte bak benim ülkemde de sen bir numarasın. Yani sen orada nasılsın? Bana soruyorlar tanıyor musun falan?" diye dedi. Şimdi soyadımız çok benziyor. Benimki Dikeç onunki Mikec. "O da amcaoğlu diyorum sakın açık verme. Fakat

benim anlamadığım altın madalyayı biz mi kazandık siz mi kazandınız? Bir hata var burada." dedi. Onunla da sürekli görüşüyoruz.

Olimpiyattan döndükten sonra karşılaştığınız en şaşırtıcı durum neydi? Memleketiniz Kahramanmaraş'ı ziyaret ettiniz. Orada nasıl karşılaştınız? Bize anlatır mısınız?

Tabii ki bir kere bu başarının ülke olarak kabul görmesi bu başarıyı benimsemesi inanın beni çok mutlu etti. Ülke olarak da aslında bu ortamda bu coğrafyada böyle güzel şeylere de ihtiyacımız varmış. Maraş'a gittik tabii ki doğup büyüdüğümüz memleketimiz. Oradaki il

müdürümüz Cemil Bey, "Yusuf her gün 30 tane aile geliyor. Biz çocuğu atışa başlatacağız." dedi. Tabii o insanların bizi bağrına basması da beni inanın mutlu etti. Yani hep söyleniyor ya işte mutluluk paylaşıldıkça çoğalır. İnanın böyle oldu. İnsanların kabul görmesi, bağrına basması bizi de çok mutlu etti. Bir Naim Süleymanoğlu çıktı halterde lokomotif oldu. Mete Gazoz çıktı okçulukta, Süreyya Ayhan atletizmde. Umarız ki atıcılıkta da bu başarı bir lokomotif olur. Gençler atışa yönelirler.

Profesyonel spor yaşamından sonra neler yapmayı planlıyorsunuz? Spor dünyasında farklı bir rol üstlenmek gibi bir hedefiniz var mı?

İnfaz ve Koruma Memuru Hakan Alkoç'un çizdiği portreyi Ankara Personel Eğitim Merkezi Başkanı Hüseyin Aslan Yusuf Dikeç'e takdim etti.

Teklifler çok da ben hep şunu söylüyorum. Herkes aslında en iyi bildiği işi yapmalı. Ben ticaretten anlamam. Benim en iyi bildiğim iş atış yapmak. Eğer ben en iyi bildiğim işi yaparsam, buraya zaman ayırırsam burada daha çok başarılı olurum. 2028 Los Angeles'a kadar da şu an için o şeyleri pek düşünmüyoruz açıkçası. Çünkü hoca da müsaade etmiyor. Allah nasip ederse 2028'de Los Angeles'a

gideceğiz. Ondan sonra bakacağız artık. Yine bu ülkeye en iyi bildiğimiz atıcılık alanında hizmet etmeye devam edeceğiz. Yaşımız, ömrümüz el verdiği sürece.

Başarıyı kazanmanızda sizi ayakta tutan değerler hangisiydi?

Bir kere çok farklı değerler vardır. Benim için en önemlisi ailedir. Bu-

rada da çok önemli olan nedir? İşte anne ön plana çıkıyor. Ben gençlere de hep şunu söylüyorum. Allah, sizin kalbinizden anne sevgisini ve gönlünüzden de öğretmen ve ülke sevgisini eksik etmesin. Şimdi zaten bu değerlere baktığın zaman neye baksan, hangi yönden gelersen gel bu üç değerde toplanıyor. Eğer bu üç değer birleşimi kuvvetliyse, güçlüyse inanın sizi hiçbir şey yıkamıyor.

**Değer dergimiz adı gibi her ay bir önemli değeri sayfa-
larına taşıyor. Dergimizin bu
sayısında siz yer alacaksınız.
Dergimizle ilgili düşüncele-
riniz nelerdir? Personelimize
ve hükümlü-tutuklulara neler
söylemek istersiniz?**

Tabii ki bir ülkeyi yok etmek istiyor-
sanız ilk önce o ülkenin gençliğini
elinden almanız lazım. Bizim aslında

verebileceğimiz en önemli şey anne
sevgisi, ülke sevgisi, öğretmen sev-
gisidir. Bir ülkenin gençliğinde eğer
ülke sevgisi yoksa o ülkenin ayakta
kalması biraz zordur. Bazen şöyle
de düşünüyorum ve üzülüyorum da.
İşte bu ülkede herkesin bir kimliği
vardır. İnsan olarak tabii ki benim de
bir siyasi düşüncem, siyasi kimliğim
vardır. Ama bunu yeri ve zamanı gel-
diğinde sadece sıradan bir vatandaş
gibi gidiyoruz, oyumuzu kullanıyo-

ruz. Siyasilerin siyasi kimliği vardır,
sanatçıların sanatçı kimliği vardır,
iş insanlarının iş kimliği vardır. Biz
sporcuların da aslında sporcu kim-
liği vardır. Ben sporcu kimliğimle
geldim, Allah ömür verirse sporcu
kimliğimle de devam edeceğim.
Gençler mutlaka dediğim gibi eğer
bu ülkenin çatısı altında, bu bayrak
altında ülke sevgisiyle yaşarsanız
daha güzel yılların gelebileceğine
inancım tamdır.

Yeni Başlangıçlar, Uyum Süreci ve Eğitim Yolculuğu

Şirin Ceren GÖMLEKSİZ

Eskipazar Açık
Ceza İnfaz Kurumu
Uzman Öğretmen

Eylül ayı; yazın bitişi, sonbaharın başlangıcı, kışın habercisidir. Doğa yavaşça hazırlanır yeni mevsimine. Kapılar aralanırken yeni bir eğitim öğretim yılını da başlatır. Yazın son kırıntıları gökyüzünü süzerken yaz tatilini bitiren çocukları bir heyecan kaplar, veliler ve öğretmenler ise büyük bir hedef planlayıcısı olarak buluverirler kendilerini.

Her bitiş ve her başlangıç gibi tatilin bitimi ve eğitim döneminin başlangıcı heyecanlı bir endişe rüzgârını da getirir yanı sıra. Zorluklar, fırsatlar ve toprağı besleyen yağmurların aheste dansı gibi okul bahçelerinde de etkisini usulca biriken bilgilere yansıtır. Hem veliler hem öğretmenler hem de öğrenciler kişisel gelişimlerine eklenecek donanımlar için uyanırlar her yeni güne.

Veliler çocuklarına destek olmak isterler. Okul dışı etkinlikler, kitap okuma alışkanlıkları gibi alışkanlıklar kazandırmaya çalışırlar. Öğretmenlerse aynı öğrenciler gibi yeni bir başlangıç yaşarlar. Rehberdir onlar, geleceğe hazırlamak adına atarlar adımlarını öğrencilerine. Sosyal ve duygusal gelişim için tüm donanımlarını işe koşarlar. Öğrenciler, velilerinin ve öğretmenlerinin rehberliğinde akademik bilgiler için hazırlarlar kendilerini. Çocuklar arkadaşlarına kavuşur, çocuk sesleri dolar okul bahçesine. Anne ve babalar ise çocuklarının büyüdüğünü, bir sınıf daha ilerlediğini görür ve gururla bakarlar çocuklarına. Paylaşılacak, keşfedilecek bilgiler vardır. Dersliklerin kapıları aralanır, öğrenmenin sonsuz dünyasında bir pencere daha açılır. Her öğrenim yılında olduğu gibi bu dönemi de renklendirecektir öğrencilerin hayal güçleri. Her öğrenen için farklı hikâyeler birikecektir. Her hikâye çocuğun kendini keşfetme sürecinin ilk heceleridir.

Değişen Eğitim Yolculuğunda Başarıya Giden Adımlar

Eğitim yılının başlamasıyla bir uyum süreci de başlamış olur. Nedir uyum sağlamak? Değişken ve aktif bir süreçte bunu başarmak için ne gerekir? Milattan önce 500'lü yıllarda bir cümle kurulur ve hâlâ günümüzde kullanılır. *"Değişmeyen tek şey değişimin kendisidir."* Heraklitos'un bu cümlesi geçerliliğini koruyan önermelerdendir. Okul yaşantısı da bol değişkenli bir yolculuktur. Piage zekâyı *"Çevreye uyum süreci"* olarak tanımlamıştır. Biyolojik olarak ise uyum bir türün devamı için çevreye ve çevresel değişikliklere göre gelişimlerini devam ettirmesi olarak özetlenebilir. Psikolojik açıdan uyum, günlük yaşamsal problemlerle başa çıkılan bir süreç olarak değerlendirilmektedir. **Lazarus'a** göre uyum, organizmanın kendini çevreye adapte etme yeteneği kadar o ortamı kendine

uygun hale getirmek için çevreyi değiştirme eğiliminden bahsetmektedir.

Yapılan ulusal ve uluslararası tüm çalışmalar bize gösteriyor ki uyum bir süreç olup küçümsemeyecek düzeyde zorlayıcı olabilmektedir. Bu kavram hemen hemen tüm tanımlarında çevreyle etkileşimi içermektedir. Yapılan araştırmalar hayatımızdaki önemli anlara uyum sağlamanın rutin bir sürece uyum sağlamaktan daha zor olduğunu vurgulamaktadır. Okul hayatıyla ilk karşılaştığımız okul öncesinden hayat boyu öğrenme felsefesiyle ileri yaşlardaki tüm eğitim yaşantımıza kadar ilk başlangıçlar ile basamaklar arasındaki geçişler uyum sağlamakta zorlanabileceğimiz alanlar olarak ifade edilmektedir. Ayrıca yaş ve gelişim faktörleri de durağan olmayan süreçte uyum ile ilgili zorluklar yaratabilmektedir. Aynı bakış açısı ile öğretmenlerin ve velilerin değişken süreçlerin farkında olması rehberlik açısından

öğreneni desteklemesini sağlayacaktır. UNISEF ve Milli Eğitim Bakanlığı iş birliğinde yürütülen **"Ortaöğretime Uyum Programı"** ile uyum süreçlerinin kayıp ve hasar vermeden atlatılması bakımından uygulanmaya başlamıştır.

Bir yol uzanır çocuğun kalbinden geleceğe doğru. Eğitim yaşantılarının tek tek tuğlalar gibi dizildiği ve ileriki yıllardaki akademik başarıya etki edeceği bir güzergâhtır eğitim deneyimleri. Toplumun temel kültürel değerleri aktarılacaktır okullarda. Roller, ödevler, sorumluluk bilinci eklenecektir. Ev ortamından okul çevresine geçiş bazı durumlarda sancılı olacaktır. Desteklerimiz ve ilgimizle öz güven geliştirecek, uyum problemleri en aza indirilebilecektir. Yapılan araştırmalara göre duygusal yeterlilik hem okula uyum hem de akademik başarıyı olumlu etkilemektedir. Görüldüğü üzere duygusal destek diğer tüm akademik destekler kadar önemlidir.

Kaynaklar

1. T.C. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Ana Bilim Dalı Sınıf Eğitimi Bilim Dalı İlkokula Başlarken Çocukların Yaşadıkları Uyum Sorunları ve Sorunların Çözümüne Yönelik Yapılan Uygulamaların Ebeveyn Görüşlerine Göre İncelenmesi Yüksek Lisans Tezi, Murat Çomaklı, Erzurum, 2020
2. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Okula Uyum Süreci: Bir Karma Yöntem Araştırması Semih Kaynak, Ankara, 2021

Zamanda Yolculuk

Murat Ali KIRBIYIK

Kurumsal İletişim Daire
Başkanlığı
Memur

İnsanoğlunun tarih boyunca ölümsüzlük kadar gerçekleştirmesini istediği ve hep hayaller kurduğu diğer bir kavram da **zamanda yolculuktur**. Hepimiz mutlaka arkadaş sohbetlerinde “*Şu zamana gitseydim.*”, “*Keşke şu dönemde yaşasaydım.*” diye hayallerimizi anlatmışızdır. İşte bizim için imkânsız olan bu hayaller bilim için her zaman ciddi bir araştırma konusu olmuştur. Üzerinde nice çalışmalar yapılmış nice teorilere konu olmuştur.

Zamanda yolculuk hakkında yapılan bilimsel çalışmalarda genel kanı böyle bir şeyin gerçekleşemeyeceği yönünde olmakla beraber işin teorik boyutunda konu ile alakalı ilginizi çekeceğini düşündüğüm bazı bilgileri sizlerle paylaşmak istiyorum.

Genel Görelilik Kuramı

Einstein’ın **genel görelilik teorisi** zaman yolculuğu olasılığını anlamamızı sağlar. Teoriye göre zaman ve uzay birbirine bağlıdır ve **uzay-zaman** adı verilen bir yapı oluşturur. Bu yapıda kütleli nesnelere **uzay-zamanı bükerek** zaman içinde geriye yolculuk yapmamıza teorik olarak izin verir. Ancak teknolojik ve enerji engelleri bu olasılığı şu an için mümkün

kılmaz. Yine de farklı zamanları keşfetme düşüncesi oldukça ilginçtir.

Novikov Kendi Kendine Tutarlık İlkesi

Paradokslar oluşturmadan zaman yolculuğunun mümkün olabileceğini öne süren bir teori vardır. Bu teoriye göre **geçmişe gidip bir şeyleri değiştirseniz bile evren, eylemlerinizi tarih akışını etkilemeyecek şekilde düzenler**. Yani geçmişte yaptığımız her eylem zaten tarihin bir parçasıdır ve değiştirmeniz imkânsızdır. Bu ilkeye “**Novikov Öz-Tutarlılık İlkesi**” denir. Bu ilke hâlâ bir teori olsa da düşünmesi oldukça ilginçtir.

Kuantum Mekaniğinde Birçok Dünyanın Varlığı Teorisi

Çoklu Evren İnterpretasyonu, evrenin her olayda birden fazla dal parçalarına ayrıldığı ve **paralel evrenler** oluşturduğu bir teoridir. Geçmişe gidip bir şeyleri değiştirseniz bile yeni bir zaman çizgisi yaratırsınız. Bu teoriye göre zaman yolculuğu bir ormanda sonsuz yürüyüş parkurlarını keşfetmeye benzer. Her parkur farklı manzaralar sunar ancak diğerleri değişmez.

Zaman Eğrileri

Zaman eğrileri, teorik zaman yolculuğunu mümkün kılan döngülerdir. Geçmişe geri dönme ve tarih akışını değiştirme potansiyeli sunarlar. **Nedensellik yasaları değişir, bu da sebep-sonuç ilişkilerinin farklı çalıştığı anlamına gelir**. Zaman eğrileri, belirli uzay-zaman bölgelerinde olabilir. Ancak gerçekten zaman yolculuğu yaparak tarih akışını değiştirip değiştiremeyeceğimiz henüz belirsizdir.

“Paradoks, ilk bakışta doğru olan bir ifade veya akıl yürütme etkinliğinin bir çelişki oluşturması, çıkmaza sürüklemesi ve durumun içinden çıkılmaz bir hâl alması anlamına gelmektedir.

Kelebek Etkisi

Kelebek etkisi, zamanın sürekli akıp giden bir nehir olduğunu ve en küçük eylemlerin bile büyük sonuçlara yol açabileceğini öne süren teorik bir kavramdır. Zaman yolculuğunda en küçük değişiklik bile yeni bir zaman çizgisi yaratabilir. Ancak zamanın kontrolünü henüz keşfedemedik. Kelebek etkisi, en küçük eylemlerin bile büyük etkilere sebep olabileceğini gösterir. Sonuçlarını bilemememe durumu gerçek tehlikeleri beraberinde getirir. Ama yaşamı anlamlı hale getiren de böyle olması değil midir?

Dördüncü Boyutta Zaman

Zamanın dördüncü bir boyut

olarak görüldüğü teori, zamanı uzayın üç boyutu gibi düşünür. Zaman boyutunda ileri ve geri hareket etme olanakları vardır. Bu teoriye göre zaman yolculuğu, zaman boyutunda ileri veya geri hareket etmekle gerçekleşebilir. Bu fikir ilginç olanaklar sunar ve kavramın anlaşılmasını kolaylaştırır.

Blok Evren Teorisi

Zaman bir buz bloğu gibiyse tüm dönemleriyle birlikte baştan sona görebilirsiniz. Blok Evren Teorisine göre zaman donmuş bir nehir gibidir, olaylar zaten belirlenmiştir. Geçmişe seyahat etmek, gerçekleşmiş olayları değiştirmek yerine farklı bir bakış açısından deneyimlemek anlamına gelir. Paradokslardan kaçınmanın uygun bir yolu gibi görünmektedir.

Beyaz Delik Teorisi

Bu teori, beyaz delikler aracılığıyla zaman yolculuğunun mümkün olabileceğini öne sürer. Beyaz delikler karadeliklerin tam tersi olarak her şeyi dışarı püsküren nesnelere. Eğer beyaz bir deliğin enerjisini kontrol edebilirsiniz zaman yolculuğu için kullanabilirsiniz. Beyaz delikler solucan delikleri adı verilen tüneller aracılığıyla karadeliklere bağlıdır. Solucan deliğinden geçerek farklı bir zaman veya uzay noktasına ulaşmanız teorik olarak müm-

kündür. Görelilik teorisi solucan deliği aracılığıyla zaman yolculuğunun teorik olarak mümkün olduğunu gösterir.

Tipik Silindir

Tipik Silindiri olarak adlandırılan, sonsuzluğa uzanan ve yüksek hızda dönen bir donut şeklinde nesne düşünün. Bu teoriye göre böyle bir silindir oluşturup onu ışık hızına yakın bir hızda döndürebilsek, zaman içinde geriye yolculuk yapabiliriz. Silindir, uzay ve zamanı bükerek kendini döngüye alan bir zaman yolunu oluşturur. Bu yol üzerinde seyahat ederek potansiyel olarak geçmişe geri dönebilir ve istediğimiz herhangi bir tarihi ziyaret edebiliriz.

Teorileri okurken “paradoks” kelimesinin dikkatinizi çektiğini varsayıyorum. Paradoks, ilk bakışta doğru olan bir ifade veya akıl yürütme etkinliğinin bir çelişki oluşturması, çıkmaza sürüklemesi ve durumun içinden çıkılmaz bir hal alması anlamına gelmektedir. Zamanda yolculuk konuları ele alınırken birçok paradoksta ortaya çıkmıştır. Bunlardan bir tanesi ile bu ayki yazımızı sonlandıralım.

Büyükbaba Paradoksu

Zaman yolculuğuyla geçmişe gidilmesi durumunda ortaya çıkan tutarsızlığı ifade eden bir paradokstur. Bu kavram ilk kez bilim kurgu yazarı René Barjavel’in “**Le Voyageur Imprudent (Tedbirsiz Seyyah)**” adlı romanında tanımlanmıştır. Barjavel, Büyükbaba Paradoksunu şu şekilde açıklar: “Zaman yolculuğu yapan bir kişinin geçmişe gidip büyükbabası veya babaannesiyile tanışmadan önce (ya da zaman yolcusunun babası henüz doğmadan) büyükbabasının ölümüne sebep olduğu düşünüldüğünde, zaman yolcusunun doğması mümkün olmayacaktır.” Bu durumda zaman yolcusunun dedesini öldürmesi de mümkün olamaz.

Tasarım: Halil İbrahim GÜNEŞ
Kurumsal İletişim Daire Başkanlığı Şef

PIRİ

*Yeni Tip Denizaltı Projesi'nin Reis Sınıfı D
Deniz Kuvvetleri Komutanlığına teslim o*

REİS

Denizaltıların ilk gemisi olan TCG PİRİ REİS
dedildi. Vatana ve Millete Hayırlı Olsun!

MACARİSTAN

Macaristan, Avrupa'nın kalbinde yer alan, tamamen karalarla çevrili bir ülkedir. Orta Avrupa'da yer alan bu ülke her zaman Avrupa kültürlerinin buluşma noktası olmuştur. Başkent Budapeşte üç milyon nüfuslu büyük bir şehirdir ve geziseverler tarafından en güzel Avrupa şehirlerinden biri olarak görülür.

Macaristan, bin yılı aşkın tarihi olan bir ülkedir. Macarlar, Avrupa'nın diğer büyük dillerinden hiçbirine akraba olmayan bir dili konuşmalarıyla Avrupa ülkeleri arasında benzersizdir.

Celal CEYLAN

Devrek Açık Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Kaynaklar

- <https://www.insamer.com/tr/ulke-profilii-macaristan>
- <https://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/macaristan.html>
- <https://blog.biletbayi.com/macaristan-gezilecek-yerler.html>
- <https://www.seyatra.com/macar-mutfagi-macaristan-lezzetleri-ve-macar-yemek-kulturu>

lke Tarihi

Bugünkü Macaristan topraklarının bilinen ilk yerleşimcileri Neolitik ağın başlarından itibaren farklı coğrafyalardan gelen kabilelerdir. Bunlar arasında Anadolu'dan, Balkanlar'dan, Güneydoğu Avrupa'dan ve hatta Rus bozkırlarından gelen yerleşimciler yer almaktadır. Bölge M 5. yüzyılda Keltlerin etkisi altında kalmıştır. M 1. yüzyılın sonlarına doğru Roma İmparatorluğu'nun hâkimiyetine giren Macaristan coğrafyası, Kavimler G'nn ardından Hunların etkisiyle Avrupa'ya yönelen Gotlar, Vandallar ve Alanlar gibi kavimlerin kontrolüne geçmiş ancak daha sonra Hunlar bölgeyi hkimiyetleri altına almıştır. 370'lerde bugünkü Macar coğrafyasını da kapsayan bölgede etkili olmaya başlayan Hunlar, 434 yılında Attila'nın liderliğinde birleşerek Avrupa Hun İmparatorluğu'nu kurmuş, 35 yıl gibi kısa bir ömrü olsa da bu konfederasyon Batı Roma İmparatorluğu'nun yıkılmasında önemli rol oynamıştır. Avrupa Hun İmparatorluğu'nun ardından bölgenin bir kısmı Ostrogotların bir kısmı da Gepidelerin hâkimiyetine girmiş 6. yüzyılın ortalarından itibaren de yaklaşık iki asır süren Avar Hanlığı dönemi yaşanmıştır.

Macarların kökeni ve bugünkü Macaristan coğrafyasına nereden geldikleri konusu tartışmalı olmakla birlikte Kuzeydoğu Avrupa'da yaşayan Fin-Ugor halklarından gbe topluluklar oldukları ve 9. yüzyıldan itibaren bölgeye yerleştikleri, Macar kavminin de Ugor kavimleri ile Türk kavimlerinin kaynaşması sonucu oluştuğu genel kabul görmektedir.

Macarlar 9. yüzyılın sonlarından itibaren Arpad liderliğinde g kazanmış Arpad'ın torunu Geza döneminde de Katolik Hristiyanlık benimsenmiş ve kabileler arasında birlik sağlanmıştır. Geza'nın vaftiz olması ve ardından 1000 yılında oğlu I. Istvan'ın ta giymesi, Macar Devleti'nin kuruluşu kabul edil-

Macaristan Parlamento Binası

mektedir. Arpad Hanedanı 1301 yılına kadar hüküm sürmüştür. Takip eden birkaç yıl devam eden iç karışıklığın ardından Anjou ailesi ile Macar Krallığı varlığını devam ettirmiştir.

15. yüzyılda Osmanlı Devleti ile mücadele eden krallık Avrupa'nın en önemli devletlerinden biri olmayı başarmıştır. İki devlet ilk olarak 1375 yılında karşılaşmış ve yaklaşık bir buçuk asır boyunca çeşitli aralıklarla karşı karşıya gelmiştir. 1526 yılında gerçekleşen Mohaç Savaşı'nda Osmanlı Devleti'ne karşı alınan ağır yenilgiden sonra krallık topraklarının önemli bir bölümü Osmanlı hâkimiyetine girmiştir. Ülkenin geri kalan kısmı Habsburg Hanedanı'nın kontrolü altında kalmış olsa da ülke yöneticileri Macar Kralı olarak taç giymiş ve bölge özerk bir krallık olarak varlığını sürdürmüştür.

Budapeşte, 1688 yılında Habs-

burgların hâkimiyetine girmiş, 1699 yılında imzalanan Karlofça Anlaşması ile de Osmanlı Devleti bölgeden çekilmiştir. Bu tarihten itibaren Macar Krallığı 1867 yılına kadar Habsburg hâkimiyetinde önce Roma Germen İmparatorluğu'nun daha sonra da Avusturya İmparatorluğu'nun bir parçası olmuştur. Habsburg yönetiminde Macarlar kendi anayasa ve meclislerine sahip olsalar da meclis üyeleri hanedan tarafından tayin edilmiştir. 1867 yılında yine Habsburg Hanedanı tarafından içişlerinde bağımsız, dışişlerinde tek devlet çatısı altında hareket eden Avusturya-Macaristan İmparatorluğu kurulmuş, bu devlet de I. Dünya Savaşı'nın ardından parçalanarak iki ayrı devlete bölünmüştür.

Savaş sonrasında önce 31 Ekim 1918'de Pat Çiçeği Devrimi gerçekleştirilmiş ve yeni bir yönetim ilan edilmiş daha sonra Mart 1919'da yaklaşık dört ay süren

Thany'deki Balaton Gölü

bir Sovyet rejimi yaşanmış ancak her iki rejim de başarılı olmamış akabinde de Romanya ordusu Budapeşte'ye girmiştir. 4 Haziran 1920'de imzalanan ve Macaristan için çok ağır şartlar içeren Trianon Anlaşması ile ülke topraklarının üçte ikisi kaybedilmiş ve 3 milyonu aşkın Macar ülke sınırları dışında kalmıştır.

II. Dünya Savaşı'nda Almanya'nın yanında yer alan ve Trianon Anlaşması ile kaybettiği toprakları geri kazanabilmek için işgal hareketlerine katılan Macaristan, savaşın kaybedilmesinden sonra 4 Nisan 1945'te bu defa da Rus işgaline uğramıştır. 1989 yılına kadar ülkede komünist rejim devam etmiş, Sovyetler Birliği'nin dağılma sürecine girmesi ve Doğu Bloğu'nun çöküşü ile birlikte 23 Ekim 1989'da üçüncü cumhuriyet ilan edilerek demokratik sisteme geçiş yapılmıştır.

Fiziki Yapısı ve İklimi

Ülkenin tamamı oldukça alçak olup en yüksek tepeler 900 ile 1000 metreyi aşmamaktadır. Macaristan, dört tabii bölgeye ayrılır. Büyük faylar, volkanik akıntılar ve sıcak su kaynaklarıyla bölünen batıdan kuzeydoğuya doğru 400 km boyunca uzanan "Macar Sırtı" denilen bölge bunlardan birincisini teşkil eder. Bu dağlık bölge, üçe ayrılabilen ova bölgeleri karşısında duvar gibi durmaktadır.

Ülkeden geçen iki büyük nehir vardır. Bunlardan birincisi olan Tuna Nehri, 2850 m uzunluğunda olup uzunluğu itibarıyla Volga'dan sonra Avrupa'nın en uzun nehridir. Macaristan'ı baştan başa ikiye bölen Tuna Nehri, Karadenize dökülmeden önce sekiz ülkeden geçer. Macaristan, büyük bir nehir olan Tuna sayesinde zümrüt gibi güzel tabii zenginliklere sahiptir. İkinci büyük nehir Tisza ise 968

km uzunluğunda olup Ukrayna'da Karpatlardan doğar ve Yugoslavya'daki Karlofça yakınlarında Tuna ile birleşir.

Denize kıyısı olmadığından ve Karpat Dağları'nın eteklerinde bulunduğu dolayısıyla Macaristan'ın genelinde karasal iklim egemendir. Ülkede sıcaklık kış aylarında -2 derecelere düşerken yaz aylarında en fazla 29 dereceye ulaşmaktadır. Yıllık yağış ortalaması 700 mm civarındadır. Yağış farkları batıdan doğuya gidildikçe azalır. Özellikle Büyük Ova'nın bazı kısımları kuraklık sebebiyle sıkıntı çeker. Bu toprakların değerlendirilmesi sulamaya bağlıdır. En soğuk ay olan ocak ayında sıcaklık değerleri -1°C ile 3°C arasında en sıcak ay ise temmuz ayı olup 19°C ile 23°C arasında değişiklik gösterir.

Ekonomik Durum

Polonya ve Çek Cumhuriyeti'nin ardından Orta Avrupa'nın en büyük üçüncü ekonomisine sahip olan Macaristan, komünist rejimin son bulması ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla birlikte 1990'lı yıllarda serbest piyasa ekonomisine geçiş yapmış ve AB ülkeleriyle olan ticari ilişkilerini güçlendirmeye başlamıştır. 2004 yılında AB'ye tam üyeliğin sağlanmasının da etkisiyle ülke, yabancı yatırımcılar açısından yeni bir pazar olarak değerlendirilmiş ve doğrudan sermaye ve nakit girişi ekonomik canlanmanın temelini oluşturmuştur. Macaristan, 2008 yılında yaşanan küresel ekonomik krizden olumsuz etkilenmesine karşın 2010'lu yıllarda yeniden hızlı bir büyüme trendi yakalamış ve 2013-2018 döneminde ortalama %4'ün üzerinde bir büyüme sağlamıştır. Bununla birlikte ülke ekonomik açıdan hâlâ gelişim sürecindedir. Kamu borçlarının azaltılması, altyapı yatırımlarının sürdürülmesi, finansal istikrarın sağlanması ve yoksulluğun azaltılması refah seviyesinin yükseltilmesi yolundaki çabalar devam etmektedir.

Ülke ekonomisinin taşıyıcı gücü hizmet sektörüdür. İstihdamın ve millî gelirin üçte ikisini karşılayan hizmet sektörünün yanı sıra sanayinin ekonomideki payı da %30 civarındadır. Öne çıkan sahalar; maden, otomotiv, tekstil, inşaat, metalürji ve gıda işlemedir. Tarımsal faaliyetlerin istihdam ve millî gelirdeki payı %5'in altında olup yetiştirilen başlıca ürünler; buğday, mısır, patates, şeker pancarı ve ayçiçeğidir. Öte yandan sığır, domuz ve kümes hayvanı yetiştiriciliği de yaygındır.

Dış ticarete makine ve imalat sektörü önemli yer tutmaktadır. 2020 yılında dış ticaret hacmi 120 milyar doları ihracat, 115 milyar doları ithalat olmak üzere toplamda 135 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Dış ticarete büyük oranda AB ülkelerine bağımlı olan Macaristan'da AB ülkeleri ihracat ve ithalatın %70'ten fazlasını karşılamaktadır. En önemli dış ticaret ortağı gerek ihracatta gerekse ithalattaki %25'in üzerindeki payı ile Almanya'dır.

Türkiye ile İlişkiler

Türkiye ve Macaristan arasındaki ilişkiler uzun yıllardır barış ve dostluk temelinde sürdürülmektedir. İki devlet arasındaki diplomatik ilişki 2013 yılında stratejik iş birliği seviyesine yükseltilmiş ve ülkeler arasında Yüksek Düzeyli Stratejik İş Birliği Konseyi kurulması kararlaştırılmıştır. Konsey o tarihten itibaren ikişer yıl arayla bugüne kadar dört kez toplanmış, bu toplantıların ikisi Ankara'da ikisi de Budapeşte'de gerçekleştirilmiştir. Kasım 2019'daki son toplantı vesilesiyle Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Macaristan'a bir yıl arayla ikinci ziyaretini gerçekleştirmiştir. Son yıllarda atılan bu olumlu adımlarla ilişkiler iki ülke tarihindeki en üst seviyesine çıkmıştır.

Türkiye ile Macaristan arasındaki ticari ilişkiler de son yıllarda hızla gelişmektedir. 1997 yılında imzalanan serbest ticaret anlaşması ve

Pécs'teki Széchenyi Meydanı'nda Türk döneminden kalma Gazi Kasım Paşa Camisi

Macaristan'ın AB üyeliği sebebiyle feshedilen bu anlaşma yerine 2004 yılında imzalanan gümrük birliği anlaşmasının ardından ticari ilişkiler yükselişe geçmiştir.

Her iki ülkenin ihracatında sanayi ürünleri önemli yer tutmaktadır. Türkiye'den Macaristan'a ihraç edilen başlıca ürünler; otomobil ve motorlu taşıtlar, kara yolu taşıtları için yedek parça, demir-çelik ürünleri, alüminyum, bakır teller, plastik eşya, traktör ve mücevherattir. Macaristan'dan ithal edilen başlıca ürünlerse; otomobil, canlı büyükbaş hayvan, kara yolu taşıtları için yedek parça, azotlu bileşikler, büro makineleri, elektronik cihazlar, havalandırma cihazları ve bilgisayardır. Önümüzdeki yıllarda ticari ve siyasi ilişkilerin enerji ve savunma sanayinde atılacak önemli adımlarla daha da gelişmesi ve çeşitlenmesi beklenmektedir. Türkiye ve Macaristan arasındaki köklü tarihî ilişkiler de sosyal ve kültürel ilişkilerin bir başka boyutunu teşkil etmektedir. Hâlihazırda Macaristan topraklarında pek çok Osmanlı

eseri bulunmakta başta Gül Baba Türbesi olmak üzere bunların bir kısmı son yıllarda gerçekleştirilen restorasyon çalışmalarıyla yeniden ziyarete açılmaktadır. Her iki devletin büyükelçiliklerinin yanı sıra Macaristan'ın İstanbul'da bir başkonsolosluğu Tekirdağ, Antalya, İzmir, Kütahya, Kayseri, Kocaeli ve Adana'da birer fahri konsolosluğu bulunmaktadır. İki ülke ilişkilerindeki yakınlaşma turizm sektörüne de olumlu yansımıştır. Türk vatandaşların son yıllarda Orta Avrupa ülkelerine yönelik artan ilgisi yanında Macar vatandaşlar da yurt dışı seyahatlerinde Türkiye'yi öncelikle ziyaret eden Macar turist sayısı 100.000'in üzerindedir.

Tarihi ve Turistik Yerleri

Macaristan'ın tarihine baktığımız zaman uzun bir geçmiş ve yaşamışlık görüyoruz. Doğu Avrupa'da gezilebilecek iç açan ülkelerden olan Macaristan her yıl binlerce turisti misafir ediyor. Macaristan'da dolu dolu bir tatilin sizi beklediğini

söyleyebiliriz. Şehrin içine girince gezilecek daha fazla yer olduğunu fark edeceksiniz. Ulaşımın zor olmadığı ülkede dilediğiniz yere, istediğiniz vakit gitme özgürlüğü tatilinizde size avantaj sağlayacaktır. Bundan dolayı her anın tadını çıkarma gibi bir isteğiniz varsa Macaristan nokta atışı olacaktır.

Budapeşte

Macaristan'da gezilecek yerler listesinde ilk sırada ülkenin başkenti Budapeşte bulunmalıdır. Burası kültür ve tarihi miras açısından oldukça zengin bir şehirdir. Ayrıca romantik havası ve doğal güzelliği nedeniyle Budapeşte *Doğu'nun Paris'i* olarak adlandırılmaktadır. Buradaki insanlar sanatı çok seviyor ve bu sevgi Budapeşte'nin sahip olduğu birçok müzede görülebiliyor. Budapeşte'de bulunan Macar Ulusal Müzesi Macaristan'ın en büyük müzesidir. 1802 yılında inşa edilmiştir ve bir sanat, tarih ve arkeoloji müzesi olma özelliği ta-

şımaktadır. Macaristan'ı benzersiz kılan diğer bir unsur da hamamlarıdır. Hamamlar Macaristan'da çok ünlüdür ve Budapeşte ülkedeki en iyi hamamların bulunduğu şehirlerden biridir. Gellert Hamamı en popülerleri ve içerisinde farklı havuz türleri mevcuttur. Hayranlık uyandıracak çok sayıda cazibe merkezi ve keşfedilecek alışveriş yerleriyle Budapeşte tatil için mükemmel bir tercih olacaktır.

Buda Kalesi

Budapeşte'deki muhteşem Buda Kalesini gördüğünüzde hayran kalacaksınız. UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde olan kale Macaristan tarihinin sembolüdür. Tasarım açısından da kusursuzdur. 1686 kuşatması sırasında yıkılan bir saray yerine inşa edilen Buda Kalesi, 18. yüzyılda Habsburg monarşisi için restorasyondan geçmiştir. 200'den fazla odasıyla büyük bir keyif sunmaktadır.

Danube

Tuna Nehri'ni izlemeye doyum olmaz. Özgürlük Köprüsü'nde gün batımını yaşamak herkesin isteyebileceği bir an. Ülkenin en popüler dinlenme ve gezi yeri de Danube Bend'tedir. Buraya Visegrad Dağları'ndan geçerek ulaşabilirsiniz. Yürüyüşçüler ve doğa tutkunları için güzel bir yerdir.

Tarihi Spa

Macaristan, zengin bir kültürel gezi yanında sağlık turizmi arayanlar için de uygundur. Ülke çapında birçok tarihi spa tesisi bulunuyor. Geleneksel olanların yanı sıra modern tasarımlarla donatılan tesisler tercih edebilirsiniz. Macaristan'daki spaların geçmişi Romalılara kadar uzanıyor. Osmanlı ile etkileşimden sonra Türk Hamamı konsepti de yer yer görülmektedir. Kaplıca, hamam, spa veya adına ne dersiniz deyin şifalı sulardan faydalanabilirsiniz.

Budapeşte

Gezi

Buda Kalesi

Danube

Tarihi Spa

Tihany

Tihany, Balaton Gölü'ndeki en popüler tatil merkezlerinden biridir. Aslen bir ada olan Tihany, Macaristan'ın en olağanüstü sahnelerine sahiptir. Güneybatı kesimi trafiğe kapatılmıştır ve yürüyerek keşif yapmak isteyenler için uygundur. 17. yüzyıldan kalma Benedictine Manastırı'nın bölgeye hâkim konumu burada geziye çıkanların buluşma noktası gibidir.

Lillafüred Mağaraları

Bükk Dağları'ndaki Lillafüred, Macaristan'da bir başka popüler spa merkezidir. Aynı zamanda ilginç

yapılı mağaraları ile de ünlüdür. Keşfedilecek en ilginç şeylerden biri, fantastik sarkıt oluşumlarıyla Istvan Mağarası ve soyu tükenmiş bitki türlerinin izlerini taşıyan Petofi Mağarası'dır. Daha fazla macera arayanlar Buz Devri'ne ait kalıntılarla Szeleta Mağarasını deneyebilir. Bütün mağaraları gezdikten sonra demir yoluna çıkıp tren ile geri dönebilirsiniz.

Sopron

Sopron, Avusturya sınırına sekiz kilometre uzaklıkta olup gününbirlik gidenler için popüler bir destinasyondur. Cazibesinin çoğu, çok iyi

korunmuş Orta Çağ'dan kalma barok yapılardan oluşur. Kasabada resmi kayıtlara göre 115 eser bulunmaktadır. Eski kentteki tüm binalar Roma kalıntıları üzerine inşa edilmiştir. Bu yapıların hemen hemen hepsi diğer tarihi dönemlerden eklenmiş özellikler barındırdığı için ilgi çekicidir.

Eger Kalesi

Macaristan'ın birçok ilginç tarihi kalesi ve sarayı vardır. Bunların her biri ayrı bir hikâyeye sahip olduğu için turistler mümkün olduğunca çok yer görmek istemektedir. Eger Kalesi, zamanında Kuzey

Sopron

Eger Kalesi

Macaristan'ı koruyan bir kaleydi. 16. yüzyılda İtalyan kaleleri örnek alınarak genişletilmiş ve Türklerin 1596'da devralmasından sonra yeni bölümler eklenmiştir.

Aziz Peter Katedrali

Pecs Eski Kenti'nin kuzeybatı köşesinde Aziz Peter Katedrali yer almaktadır. Eski bir Roma mezar şapelinin bulunduğu yerde inşa edilen katedral Macaristan'daki pek çok tarihi cazibe merkezi gibi farklı kültürlerden etkilenmiştir. 1009'da temelleri atılan kilise 12. yüzyıla kadar orijinalliğini korumuştur. Moğol saldırılarından

Tihany

Gezi

hasar aldıktan sonra kullanılamaz hâle gelmiş ve 18. yüzyıla kadar bir dönem depo olarak hizmet vermiştir. 1891'de tamamen yeniden inşa edilen kilise günümüzde de aynı görünüme sahiptir. Macar tarihinin her yerinden birçok benzersiz eser burada toplanmıştır.

Visegrad Kraliyet Sarayı

Budapeşte'nin sadece 40 kilometre kuzeyinde bulunan kraliyet sarayı bir günlük gezi planlarına dâhil edilebilir. Birinci Charles'ın Visegrad'a taşınmasından sonra bu saray

yapılmıştır. 100 yıl içinde İtalya mimarisinden etkilenerek genişletme çalışmaları başlatılmış ve Avrupa'nın en güzel saraylarından biri olmuştur.

Buda Hills

Güzel Budapeşte'yi sevmenizi sağlayacak çok şey var. Açık alanlar ve parklar da bunlardan biridir. Kentin batı tarafında yer alan Buda Hills çok popülerdir. 518 metre-den yüksek tepeler, yürüyüş ya da bisikletliler için ayrılmış yollar gezi için iyi düşünülmüş. Şehirden çok

uzaklaşmadan yüksek kesimlere bakmak isteyenler Buda Hills'i listeye yazabilir.

Szeged

Antik Çağ'dan bu yana önemini koruyan Szeged tebrik edilmeyi hak ediyor. Şehri ikiye bölen Tizsu Nehri'nin atmosferini her yerde hissedebilirsiniz. Yüksek yaşam standardıyla Avrupa'da en yaşanılabilir şehirler listelerinde kendine yer bulmuştur. Szeged'de bisiklet ile dolaşmak çok yaygındır. Egzoz dumanı pek olmayan şehirde huzur bulabilirsiniz.

Aziz Peter Katedrali

Visegrad Kraliyet Sarayı

Buda Hills

Szeged

Gulaş Çorbasi

Vadas

Lecsó

Töltött Káposzta Dolması

Macaristan'ın Yemek Kültürü

Macar mutfağı, Avrupa'nın kalbinde yer alan Macaristan'ın zengin tarihini ve kültürel çeşitliliğini yansıtan benzersiz lezzetlerle doludur. Macaristan mutfağı, Asya steplerinden getirilen et yemekleri geleneği ve komşu Avrupa ülkelerinden alınan baharat kullanımı ile zenginleşmiştir.

Gulaş Çorbasi

Gulaş, Macar mutfağının en bilinen yemeklerinden biridir. Bu çorba kırmızı et, soğan, paprika ve çeşitli baharatlarla hazırlanır. Geleneksel olarak yavaş pişirilerek kıvam alan gulaş çorbasi, kırsal bölgelerde çobanlar tarafından geliştirilmiş olup zengin aromasıyla damaklarda kalıcı bir tat bırakır.

Vadas

Vadas, havuç ve kereviz köküne dayanan turuncu renkli bir sebze

sosu ile hazırlanan bazen köfte ile bazen yavaş pişirilmiş dana eti ile birlikte sunulan bir çeşit akşam yemeğidir. Hardal, limon ve az miktarda şeker sayesinde tuzlu ve tatlı eklemeler yapılarak çok lezzetli bir tat elde edilmektedir. Vadas her yerde yapılmasa da lokal restoran ve kafelerde bulup deneyebileceğiniz bir yemektir.

Lecsó

Biber, domates ve soğandan oluşan bu yemeği şehrin yerelleri akşam yemeğinde tüketmeyi tercih etmektedir. Bu yemeği denemek için en iyi zaman sebzelerin en lezzetli olduğu yaz dönemidir. Kızarmış sosis ve yumurta ile sunumları yapılan bu lezzeti mutlaka denemelisiniz.

Paprikás Csirke

Macar mutfağının bir diğer gözdesi olan paprikas csirke, paprika soslu tavuk yemeğidir. Kremalı bir paprika sosunda pişirilen

tavuk parçaları genellikle hamur köfteleri ile birlikte servis edilir. Bu yemek zengin baharat ve sos kombinasyonu ile Macaristan'ın mutfak kültüründe özel bir yer tutmaktadır.

Töltött Káposzta Dolması

Töltött káposzta, Macar mutfağında geleneksel olarak yapılan doldurulmuş lahana rulolarıdır. Lahana yapraklarına sarılan etli karışım, pişirilmeden önce domates sosunda marine edilir ve genellikle ekşi krema ile sunulur. Bu yemek özellikle kış aylarında tercih edilmektedir.

Lángos

Sokak lezzetlerinden biri olan langos, derin yağda kızartılmış hamur ile yapılır. Üzerine eklenen sarımsak, peynir veya krema ile tamamlanan bu atıştırmalık Macaristan'da her yaş grubunun favorisidir.

Miras Şehir Safranbolu

Dilek DEREBAŞI

Karabük T Tipi Kapalı
Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Safranbolu, tarihe tanıklık etmiş, yüzlerce yılda oluşmuş hâlâ varlığını koruyan evleri, sokakları, çeşmeleri, hanları, hamamları, el sanatları ile yaşayan kültür mirasımızdır. Safranbolu'da 18. ve 19. yüzyıl ile 20. yüzyıl başlarında yapılmış yaklaşık 2 bin adet geleneksel Türk evi bulunmakta olup bunlardan yaklaşık 800'ü yasal olarak koruma altındadır.

Türkiye'nin UNESCO Dünya Miras Listesine ilk giren değerlerinden biri olan Karabük iline ait Safranbolu ilçesi 1994 yılından beri bu listede yer almaktadır. Safranbolu Belediyesi'nin girişimleri ile ilçenin uluslararası mecralardaki tanınırlığı ve farkındalığını artırmak amacıyla yapılan çalışmalar sonrasında 4 Mart 2023'te sakin şehir (Cittaslow) hareketine dâhil olmak için yapılan başvuru kabul edilmiştir. Böylece **Safranbolu, kent ölçeğinde korunan hem UNESCO hem de Cittaslow'a dâhil olan tek kent olma ünvanını kazanmıştır.**

Konuyla ilgili açıklama yapan Safranbolu Belediye Başkanı Elif Köse şunları söyledi:

"Bu belgenin Safranbolu'ya hayırlı uğurlu olmasını diliyorum. Geçtiğimiz günlerde Belçika'nın Damme kentinde Safranbolu'ya belgesi takdim edildi. Cittaslow kentlerin

kendi kimliklerine sahip çıkması ve küreselleşmeyle birbirine benzeyen kentlerin olmaması adına kurulmuş böyle bir amacı olan yapı. Özellikle de şunun altını çizmek istiyorum; Safranbolu UNESCO Dünya Miras Listesi'nde. Şimdi bu ünvanının yanına bir de Cittaslow ağına dâhil olarak bu ünvana sahip olmuş oldu. Safranbolu kendi kültürüne sahip çıkan, kent ölçeğinde korunan Türkiye'deki tek kenttir. Bu ünvana da dâhil edilmeyi de en çok hak eden kentlerden biridir. Değişen ve gelişen dünya düzeninde Safranbolu'nun ve Safranbolu gibi tarihi kimliği olan kentlerin var olan yerel kimliğine sahip çıkmak çok kıymetli. Değişmemesi çok kıymetli ve aynı şekilde gelecek nesillere aktarılması çok kıymetli. Biz UNESCO ve Cittaslow'un şartlarını yerine getirerek kendimizi hem geleceğe hazırlıyoruz hem de var olan kimliğimize sahip çıkıyoruz. Sakin şehir ünvanı ile özellikle pandemi sonrasında daha dingin, rahat, huzurlu kentlerin tercih edilmesi sebebiyle turizme çok büyük katkısı olacak." diyen Köse, "Özellikle de Avrupa kentlerinden 33 Avrupa kentinin dâhil olduğu bu ağda Safranbolu'nun da bulunması turizmin olumlu yönde gelişmesi ve katma değerini yükseltmesi anlamına gelmektedir. Bunu önümüzdeki günlerde yaşayarak hep birlikte göreceğiz." ifadelerini kullandı.

Türk Mimarisinin Özgün Örnekleri

Kalabalık aile yapısının yanında evlerde haremlik-selamlık ayrımı vardır. Ailelerin sahip olduğu hayvanlar evin zemin katındaki ahırlarda barındırılır. İnsan ve hayvan yiyecekleri, yakacak odunlar hepsi evin uygun bölümlerinde muhafaza edilirler. İşte tüm bunların sonucu olarak Safranbolu evleri büyük hacimlidir. Doğa-insan-ev, sokak-ev, sokak-çarşı ilişkileri son derece düzenli ve dengelidir. Çevreye olduğu kadar komşuya da saygı çok değerlidir. Hiçbir ev diğeri görünüşünü engellemez. Evlerin yapımında taş, kerpiç ahşap ve alaturka kiremit kullanılmıştır. Bahçeler sokaktan taş duvarlarla ayrılmıştır. Din ve gelenekler evi dışarıya kapar. Bu yüzden ev içi ve bahçeler yüksek duvarlarla ayrılmıştır. Pencere kafeslidir, kadın yabancı erkeğe görünmez. Bazen aynı evin içinde bile kadınlar ve erkekler ayrı ayrı yaşarlar. Hacı Memişler Bağ evinde ve Kaymakamlar Evinde haremlik ve selamlık girişleri değişik katta iki ayrı sokaktan sağlanmıştır. Aile yaşantısını tedirgin etmeden kolay ulaşılabilen bir odası da selamlık olarak kullanılır. Selamlık odaları biraz daha özenlidir.

Kaymakamlar Evi

19. yüzyılın başlarında inşa edilen ve hâlâ özgünlüğünü koruyan tarihi evler arasında önemli bir örnek olan Kaymakamlar Evi Safranbolu'daki gündelik yaşamını ve kültürel atmosferini asırlara meydan okuyan duruşları ile gözlemleyebileceğiniz bir müze ev olarak hayranlık uyandırmaktadır.

Cinci Han ve Hamamı

Yüzyıllar boyunca Çin'den Anadolu topraklarına uzanan tarihi İpekyolu üzerinde kurulmuş irili ufaklı yüzlerce kervansaraydan biri de Safranbolu'daki Cinci Han'dır. Cinci Han Safranbolulu Karabaşzade Hüseyin Efendi (Cinci Hoca) tarafından 1645 yılında yapılmıştır. Mimarı kesin olarak bilinmemekle birlikte Koca Mimar Kazım Ağa tarafından yapıldığı sanılmaktadır. Tarihi İpekyolu'nun etkinliğini yitirmeye başladığı 20'nci yüzyıla kadar kervansaray olarak kullanılmıştır.

Yemenciler Arastası

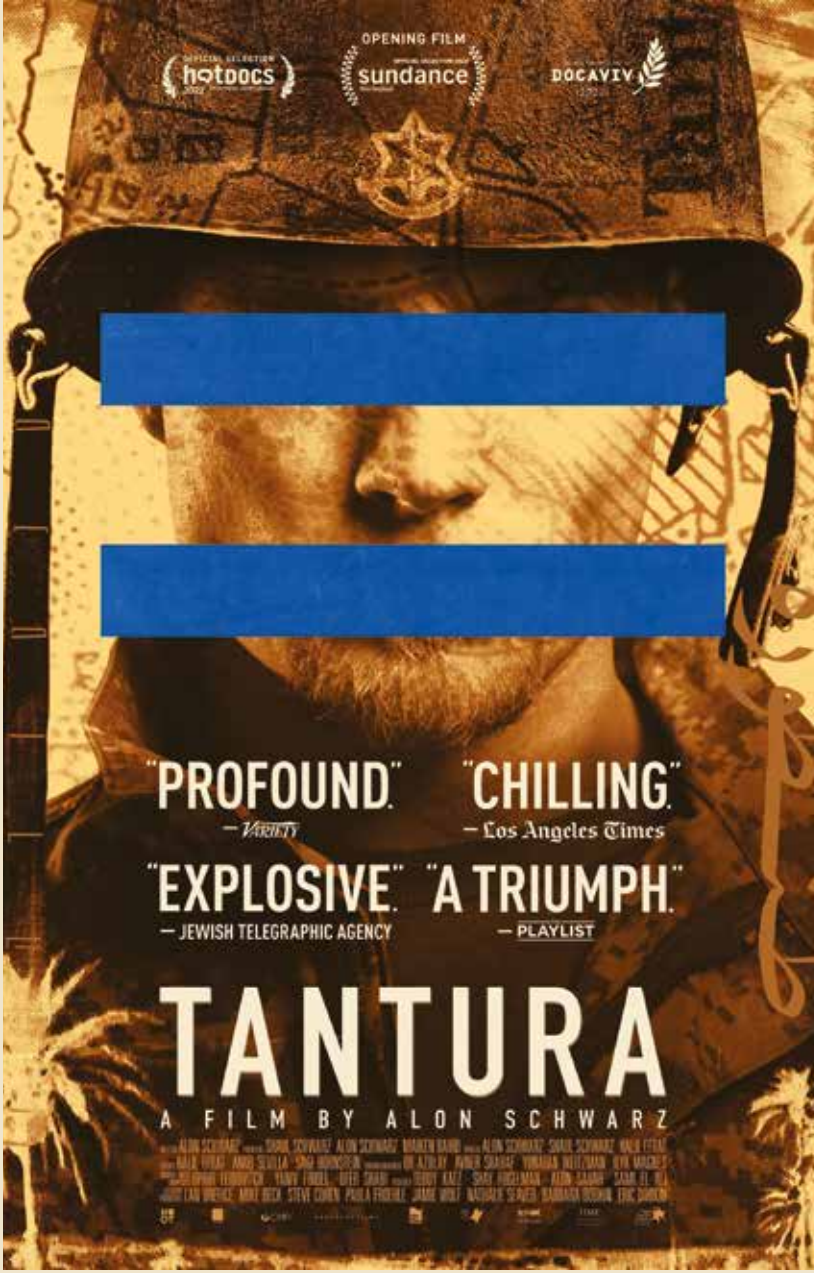
48 dükkândan oluşan 360 yıllık Yemenciler Arastası aradan geçen yıllara rağmen işlevselliğini sürdürmeye devam etmektedir. Köprülü Mehmet Paşa Camisine bitişik şekilde 1661'de kurulan Yemenciler Arastası tarihe tanıklık etmeyi sürdürmektedir. 48 ahşap dükkândan oluşan 360 yıllık tarihi arastada yemencilik 1950'li yılların sonuna kadar önemli bir zanaat kolu olarak görülmüştür.

Nadir Bir Bitki: Safran

Dünyanın en pahalı baharatlarından biri olan ilaç, gıda ve kozmetik sanayisinde de kullanılan Safran çiçeğinin en kaliteli ismini de verdiği Safranbolu'da yetişmektedir. Yetiştirilmesi ve bakımı ciddi emek isteyen safranın kendi ağırlığının yüz bin katı sıvıyı sarıya boyama potansiyeli olduğu bilinmektedir.

Derleyen:
Mustafa Recep KOLCU

CTE Genel Müdürlüğü
İyileştirme ve Topluma
Kazandırma Daire Başkanlığı
Memur

Yönetmenliğini Alon Schwarz'ın üstlendiği Tantura, 1948 yılında binlerce Filistinlinin hayatını etkilemiş **Tantura Katliamı'nın** izini süren bir arşiv belgeselidir. İsrail'in kuruluş aşamasında işlediği suçları araştıran belgesel günümüzde yaşananlara dair yansıttıklarıyla önem kazanıyor.

Alon Schwarz'ın 2022 yapımı filmi Tantura 1948 yılında İsrail'in kuruluş döneminde yüz binlerce Filistinlinin yerinden edildiği, 15 binden fazla sivilin öldürüldüğü, ağırlıklı

nüfusu Araplardan oluşan beş yüzün üzerinde yerleşim yerinin boşaltıldığı "Nekbe" (felaket) sırasında, Akdeniz kıyısındaki Arap köyü Tantura'da yaşananlara günümüzden bakan bir arşiv belgeseli niteliği taşıyor.

İlk olarak **Sundance Film Festivali'nde** izleyici karşısına çıkan belgeselde Schwarz, anlatısını **Teddy Katz** adında İsraili bir araştırmacının 1990'lı yıllarda kaleme aldığı **yüksek lisans tezi** üzerine kuruyor. Katz'ın 1948'de Tantura köyünün halkına karşı işlenen suçların failleriyle ve yaşananların tanıklarıyla yaptığı sözlü tarih çalışması etrafında şekillendirdiği bu tez aslında başlangıçta **Hayfa Üniversitesi** tarafından kabul edilmiştir. Ne var ki bir süre sonra bir İsrail gazetesinin konuyu kamuoyunun gündemine taşınması sonucu uzun ve tartışmalı bir hukuki süreç başlamış İsrail düşmanlığıyla suçlanan **Katz ve ailesi de yoğun bir baskıya maruz kalmıştır**. Belgeselde Alon Schwarz, Katz'ın yanı sıra bugün halen hayatta olan kimi tanıklara bir kez daha mikrofon uzatıyor, yazılıp silinmiş bir tarihi yeniden yazmaya, bastırılmış hafızayı diriltmeye gayret ediyor.

Biçimsel olarak Tantura özellikle son yıllarda popülerlik kazanan bir belgesel geleneğinin izinden gidiyor. **Yakın tarihte yaşanmış, farklı şekillerde yorumlanmaya açık karanlık bir olay, tanıklara ulaşarak ve imha edilmiş kanıtları ortaya çıkararak bu karanlığı aydınlatmayı hedefleyen bir araştırmacı gazetecilik çalışması**. Sürpriz bulgularla izleyiciyi şaşırtan âdeta bir gerilim filmi izliyormuş duygusu yaratan bir kurgu. Ne var ki Tantura özelinde bu anlatı yapısının ve estetik anlayışın ne kadar isabetli bir tercih olduğu tartışmaya açık. Zira yönetmenin film en başından itibaren izleyicinin önüne koyduğu belgeler, **paramiliter Alexandroni Tugayının** işlediği suçları doğrudan kanıtlamasa da yaşananın bir katliam olduğuna dair çok kuvvetli bir intiba uyandırıyor. Kısacası ortada bir savaş suçunun

olup olmadığı sorusunun yanıtı filmin en başından itibaren apaçık ortada. Schwarz'ın yaptığı röportajlarda faillerin büyük bölümü Katz'ın tez çalışması için alınmış ses kayıtlarındaki ifadelerini inkâr ediyor, "Hayır, asla böyle bir katliam söz konusu olmadı." diyor. Ama seksenli, doksanlı yaşlarındaki bu eski askerlerin kamera karşısındaki hâl ve tavırları, ses tonları, mimikleri çoğu zaman onları ele veriyor. Aynı şekilde onlarla birlikte kadraja giren aile fertlerinin mahcubiyetinde, kameradan kaçırdıkları gözlerinde de çok bariz işaretler var. Yönetmenin niyeti olayın kendisini aydınlatmak belki ama belgeselin esas ilgi çekici yönü gerçeği ortaya çıkarma çabasından ziyade söz konusu inkâr mekanizmasının nasıl işlediğine, kolektif suçluluk duygusuyla baş edebilmek için bir toplumun başvurduğu bilinçli ve bilinçsiz yöntemlere dair düşünme olanağı sunması.

Bilinç Yarılması

Faillerin günümüzdeki anlatılarında öne çıkan argümanı "Katliam olmadı, silahsız siviller öldürülmedi, nihayetinde savaştaydık ve ölenler de savaşta öldürüldü." şeklinde özetlemek mümkün. Oysa filmin verdiği tarihsel arka plan, İsrail Devleti'nin kuruluş sürecinde **Tantura'nın stratejik bir köy olduğunu**, İsrail'in kurucu lideri **David Ben-Gurion'un** (tabii ki başka pek çok yerleşim yeriyle birlikte) özellikle **buradaki halkı ne pahasına olursa olsun sürmeyi elzem gördüğünü**, dahası sonraki yıllarda da kendini temize çıkarmaya çalışan İsrail Devleti'nin o döneme dair tarihsel belgeleri açıklarken nasıl seçici davrandığını ortaya koyuyor. Tüm bunların üzerine katliamda tüm yakınlarını kaybetmiş insanlardan halen hayatta olanların ifadeleri de belgeselde kendine yer buluyor.

Tantura'daki katliamdan sorumlu tutulan **Alexandroni Tugayi'nin**

üyeleriyle yapılan röportajlarda akıllara Joshua Oppenheimer'in Öldürme Eylemi (*The Act of Killing*, 2012) belgeselini getiren anlar da mevcut. O filmde, yıllar önce işledikleri suçları gururla, ayrıntılarıyla anlatan katiller gibi Tantura'da da karşımıza "Kaç kişiyi öldürdün?" sorusunu "Bilmem, saymadım." diye yanıtlarken kahkahalara boğulan bir adam çıkabiliyor örneğin. Bir diğeri, silah arkadaşlarının işlediği cinayetleri anlatırken yüzünde tuhaf neredeyse nostaljik denilebilecek bir gülümseme beliriyor. **On yıllardır süregelen psikolojik bir bastırma mekanizmasının nasıl işlediğine, mağduru gibi failini de travmatize eden şiddet eylemlerinin bıraktığı ince ama keskin izlere şahit oluyoruz bu röportajlarda.** Bir ulusun devletleşmesi uğruna her türlü şiddeti meşru görmüş, kadınlara cinsel şiddet uygulamış, çocukları katletmiş, yüzlerce insanı toplu mezarlara gömmüş failerin kabullenme ile inkâr arasında gidip gelen hâllerinde dehşet verici bir bilinç yarılması var.

Halkla İlişkiler

Alon Schwarz görüştüğü insanların bireysel anlatılarından fıskıran b u yarılma hâlini mercek altına alırken elbette bunu mümkün – dahası kaçınılmaz – kılan devlet politikasını da görmezden gelmiyor. İsrail'in kurucusu ve ilk Başbakanı **Ben-Gurion'un** daha katliamın planlanma aşamasından itibaren tüm dünyada Arapların topraklarını kendi istekleriyle terk ettiği izlenimini uyandırmak için yoğun bir çaba harcadığına tanık oluyoruz mesela. Hatta Batı ülkelerinden davet edilen basın mensuplarının zorla yerinden edilmeleri "**masum bir göç hareketi**" olarak kayda geçirmek üzere işgal altındaki Filistin topraklarına davet edildiklerini öğreniyoruz. Yetmiş beş yıldır sistematik olarak işlenen sayısız suça, bir halkın kendi ülkesinde mülteci hâline getirilmesine rağmen İsrail'in dünya kamuoyunun önemli

Sinema

bir bölümünde **yalnızca topraklarını ve vatandaşlarını korumaya çalışan bir ülke** imajını bugün hâlâ koruyabildesinin daha 1940'lı yıllarda başlayan bu ısrarlı halkla ilişkiler çalışmasının sonucu olduğu çok açıktır.

Tarih yazımını tekele altına almayı gayret eden bu halkla ilişkiler girişiminin kolları yalnızca basına uzanmıyor tabii ki. 2000'lerin başında **Teddy Katz'a açılan hakaret davası** sırasında 140 saatlik ses kayıtlarının bir dakikasını bile dinlemediğini bugün çekinmeden itiraf eden **Hâkim Drora Pilpel** yargının yüksek lisans tezinin kütüphanelerden kaldırılıp imha edilmesi, akademinin Tarih Profesörü **Yoav Gelber'in** "*Ben tanıklıklara inanmam. Folklor açısından bir işlevleri olabilir ama tarih bilimi açısından hiçbir değerleri yoktur.*" sözü de bilim insanlarının suç ortaklığını açık bir şekilde ortaya koyuyor. Böyle bir ruh hâlini mümkün kılmak için inkâr politikasının toplumun tüm kurumlarına, tüm katmanlarına sirayet etmesi elzem. Kendini "**Solcu bir Siyonist**" olarak tanımlayan **Schwarz'ın** İsrail'in kar-

şısında konumlanmamakla birlikte röportajlarında sık sık vurguladığı konulardan biri de bu basit gerçek, İsrail Devleti'nin halkına kendi tarihi hakkında sürekli yalan söylemesi. Bir belgesel olarak Tantara'da yalanlar üzerine kurulmuş bu tarih anlatısının altını oymayı, bu sayede de insanların (*ama özellikle de İsraili Yahudilerin*) bu coğrafyanın tarihine bakışlarını değiştirmeyi hedefliyor.

Filmin bir yerinde bir araştırmacı, "*Bütün bunlardan sonra nasıl yeniden normal bir insan olabilirsiniz? İnsan kendisiyle nasıl barışır?*" sorularını soruyor. Tantara'nın 90 dakika boyunca ekrana getirdiklerinde bu sorunun olası yanıtlarından pek çoğunu bulmak mümkün: "*Görmedim, duymadım, bilmiyorum.*" diyerek. Hatırlayanları susturarak. Tarihle yüzleşme çabasını bir suç hâline getirerek. Kurbanları fail, failleri kurban hâline getirerek. 7 Ekim 2023'teki Hamas saldırısından bu yana İsrail'in Gazze Şeridi'nde 50 binden fazla insanı tüm dünyanın gözleri önünde katletmesini mümkün kılan da bu değil mi?

Tanıkların Dilinden

Akevot İsrail-Filistin Çatışma Araştırmaları Enstitüsünde **Araştırmacı Adam Raz**, Haaretz gazetesi için kaleme aldığı makede gizli kalan bir yüksek lisans tezi ile bu hafta sonu yayınlanacak bir belgeselde bahsi geçen eski İsraili milislerin tanıklıklarını ve katliamın belgelerini aktardı.

Tanık ifadelerine göre bugün İsrail'in Akdeniz sahilindeki Kayserya kentinin kuzeyinde yer alan Tantara köyünde savaş esiri Filistinli köylüler katledilerek toplu mezarlara gömüldü.

"**Aleksandroni Tugayı**" adlı Siyonist milis gücünün birbirinden farklı tanıklıklar içeren ifadelerinde vurularak öldürülen Filistinli köylülerin tam sayısı tespit edilemezken bu sayının onlarca olduğuna işaret ediliyor.

Kurbanların gömülmesine yardım eden bir bölge sakininin ifadesine göre 1948 mayısında siyonist milisler tarafından ele geçirilen Filistin'in Tantara köyünde 200'den fazla Filistinli köylü öldürüldü.

Tanık ifadeleri ve belgelere göre köylülere ait toplu mezarlar, bugün

İsrail'in popüler sahil noktalarından Dar plajının arkasındaki otopark alanında gömülü.

Katliama ilişkin bir belge, İsrail Devleti'nin ilan edildiği Mayıs 1948'den sonra **Filistinli köylülere ait cesetlerin durumunu kontrol etmek üzere** 9 Haziran'da bölgeye gönderilen bir milis "komutanının" el yazısı notuna ait.

Milis komutanı notunda şunları paylaşıyor:

"Bölge komutanına: Dün Tantura mezarlığındaki toplu mezarı kontrol ettim. Her şeyi yerli yerinde buldum."

"Üzerini örttüler çünkü büyük bir skandala yol açabilirdi"

Savaşta bu bölgede görev yapan eski milis **Moshe Diamant'ın** yıllar sonraki tanıklığına göre Filistinli köylüler bir "barbar" tarafından hafif makineli tüfekle vurularak öldürüldü.

Diamant katliama ilişkin, *"Üzerini örttüler. Söylenmemeliydi çünkü büyük bir skandala yol açabilirdi. Bunun hakkında konuşmak istemi-*

yorum ama oldu. Ne yapabilirsin? Oldu işte." ifadelerini kullandı.

"Varile koyup vurdular. Varildeki kanı hatırlıyorum"

Adı paylaşılmayan bir başka tanık milis Tanturada meydana gelen bir başka **dehşeti anlatıyor:**

"Bunu söylemek hoş değil. Onları bir varile koydular ve varilin içinde vurdular. Varildeki kanı hatırlıyorum."

Haim Levin adında başka bir milis ise tanık olduğu şeyin kendisini *"dehşete düşürdüğünü"* ifade ederek birliklerinden bir *"askerin" 15 veya 20 savaş esirinden oluşan bir grubun "hepsini öldürdüğünü"* açıkladı.

"Ben bir katildim, esir almazdım"

1948 savaşına dair en acımasız tanıklıklardan biri ise milis mensubu **Amitzur Cohen'e** ait.

"Ben bir katildim. Esir almazdım." diyen Cohen, bir bölük Arap askeri ellerini havaya kaldırarak dursa da hepsini vuracağını anlattı.

Cohen, savaş kapsamı dışında kaç Arap öldürdüğü sorusunu ise şöyle yanıtlıyor:

"Saymadım. 250 mermili bir makineli tüfeğim vardı. Kaç tane olduğunu söyleyemem."

Tugaydaki bir diğer eski milis **Micha Vitkon** da bir subayın işlediği katliamı aktararak, *"Tabancasıyla Arapları birbiri ardına öldürdü. Biraz rahatsızdı ve bu onun rahatsızlığının bir belirtisiydi."* dedi.

Vitkon, adını paylaşmadığı ancak İsrail'in kurulmasının ardından Savunma Bakanlığında önemli bir mevkiye geldiğini belirttiği bu subayın katliamı *"Mahkumlar köydeki diğer silahları nereye sakladıklarını açıklamayı reddettikleri"* için işlediğini savundu.

Milislerden bir başkası ise katliamı, *"Silah arkadaşlarının köyde insan gibi davranmadıklarını"* söyleyerek özetledi.

Tartura Katliamı'nı belgeleyen "gizli" yüksek lisans tezi ve "Tantura" belgesi **Raz** makalesini **şu cümlelerle bitiriyor:**

"Bununla birlikte büyük bir kesinlikle iddia edilebilecek bir şey var: İsrail'in Akdeniz'deki en bilindik ve en sevilen tatil yerlerinden birinin otoparkının altında, İsrail'in Bağımsızlık Savaşı'nın apaçık katliamlarından birinin kurbanlarının kalıntıları yatıyor."

Filistin'deki Büyük Felaket: Nekbe

İsrail, tarihi Filistin topraklarını işgal ederek 14 Mayıs 1948'de İsrail Devleti'ni kurduğu 1948 Arap-İsrail savaşı "Bağımsızlık Savaşı" olarak tanımlıyor. Filistinliler, işgal edilen topraklarından zorunlu göçe tâbi tutulmaları nedeniyle 15 Mayıs'ı "Nekbe" (Büyük Felaket) olarak anıyor. İsrail'in tarihi Filistin topraklarında bağımsızlığını ilan etmesi, Filistinliler için onlarca yıldır devam eden felaketler silsilesinin başlangıcı oldu.

Kaynaklar
1. www.altiyazi.net
2. www.aa.com.tr

Tarihin Arka Sokağı

“İstirahat uykusu aramanın bu istirahatten yalnız bizim değil, bütün milletimizin ebediyen mahrum kalmasına sebebiyet verebileceğini hepimize hatırlatırım. Bütün arkadaşlarımın hemfikir olduklarına ve düşmanı tamamen denize dökmedikçe yorgunluk belirtileri göstermeyeceklerine şüphe yoktur!”

Gazi Mustafa Kemal Atatürk

1919 İstanbul

Abdullah KAYA

Nazilli E Tipi Kapalı ve
Açık Ceza İnfaz Kurumu
Öğretmen

Dünya savaş tarihinde şimdiye kadar yaşanmamış, birçok milletten oluşan askerlerin üç farklı kıtada inanılmaz büyük bir coğrafyada boğaz boğaza savaştığı bir savaş olan I. Dünya Savaşı neticelenmiş ve Osmanlı İmparatorluğu yenilgiyle harp meydanından ayrılmıştı. İmzalanan Mondros Ateşkes antlaşmasıyla Anadolu, işgal güçleri tarafından işgale uğramıştı.

İmparatorluğun başkenti resmen olmasa da fiilen işgal edilmiş, İngiliz zırhlı gemilerinin topları Dolmabahçe Sarayına çevrilmişti. Halk endişeli, askerler yıllarca savaşmanın yorgunluğuna rağmen cesaretli ve umutlu, İstanbul hükümeti ise sessizdi. Büyük fırtına öncesi te-dirgin edici bir sessizlik kaplamıştı İstanbul sokaklarını.

Cennetmekân Padişah II. Abdülhamit'e karşı kurulan İttihat ve Terakki Cemiyeti yıllar önce emeline ulaşmış, iktidarı tek başına ele geçirmelerinden sonra imparatorluk yönetiminin tam olarak ne anlama geldiğini bilmeden devleti büyük savaşlara sürüklemişlerdi.

Balkan dağlarında başlayan İttihat ve Terakki devri Batılı devletlerin de verdiği destekle kısa zamanda başarıya ulaşmıştı. Sultan Abdülhamit tahttan indirilmiş ve Sultan Mehmet Reşat tahta çıkmıştı fakat imparatorluğun yönetimi İttihat ve Terakki Cemiyetinin elindeydi. Yapılan yanlış politikalar Balkanlarda ateşin fitilini yakmış ve ilk büyük savaş burada patlak vermişti. Balkan Savaşı'nın neticesinde yaşanan bozgun tarihimizde kapanması çok zor yaralar açmıştı. İmparatorluğun

en önemli toprak parçaları bir anda elden çıktı. Balkan bozgunu daha halkın hafızasında tam atlatılmadan I. Dünya Savaşı'na Osmanlı Devleti de katılmış oldu. İmparatorluğun son nefesini vereceği bu savaş bazı zaferler elde edilse de büyük bir yenilgiyle neticelendi. Çanakkale'de, Kafkasya'da inanılmaz asker kaybı yaşandı. Bir milyon Osmanlı vatandaşı, bir milyon genç savaş sonunda şehadete yürümüş ve ülkenin genç nüfusu bir anda yok olmuştu.

İttihat ve Terakki Cemiyetinin üç kudretli paşası Enver Paşa, Talat Paşa ve Cemal Paşa yurt dışına çıkmış ve ateşkes antlaşması imzalanarak savaş son bulmuştu ama imparatorluk yangın yeri idi. Her gün yeni bir toprak parçası düşman çizmeleri ile kirletilmekteydi. Halk bu işgallere karşı yavaş yavaş harekete geçmiş ve örgütlenmeler halkın arasında resmîyette olamasa da fikirsel olarak başlamıştı.

1919 İstanbul'u...

Halk tedirgin ve sessiz bir şekilde oluşacak olan bir kıvılcımı beklemekteydi. Bir İttihat Terakki yalnızlığı yaşanmaktaydı İstanbul sokaklarında. İttihat ve Terakki fedaileri Balkan savaşlarından beri kâh Balkan dağlarında kâh Arap çöllerinde kâh Galiçya tepelerinde ölümüne savaşmışlardı. Geriye kalanlar ise savaş sonrasında İstanbul'a gelmişlerdi ama büyük bir yalnızlık yaşamaktaydılar. Bir yanda düşman askerlerinin arama listesinde yer alırlarken bir yandan da halk tarafından savaşın ve yenilginin nedeni olarak görülmekteydiler. Ne sokağa çıkabiliyorlar ne de bir harekete girişebiliyorlardı. Yorgun ve umutsuz bir şekilde sığındıkları evlerde mücadele için bir kıvılcımın çıkmasını bekliyorlardı.

İstanbul'un fiilen işgali ile başlayan bu süreç, Yunanlıların İzmir'i işgali ile hareketli bir hâl aldı. Artık beklenen kıvılcım gerçekleşmişti. Milli mücadele başlamak üzereydi. Milli

mücadelenin başarılı olabilmesi için ilk şart halkın örgütlenmesi ve tek yumruk olarak bir liderin önderliğinde mücadeleye başlamasıydı. Bu lider de **Mustafa Kemal Atatürk olacak, Samsun'a çıkıp Milli Mücadele ateşini bir daha sönmeyecek bir şekilde yakmış olacaktı.**

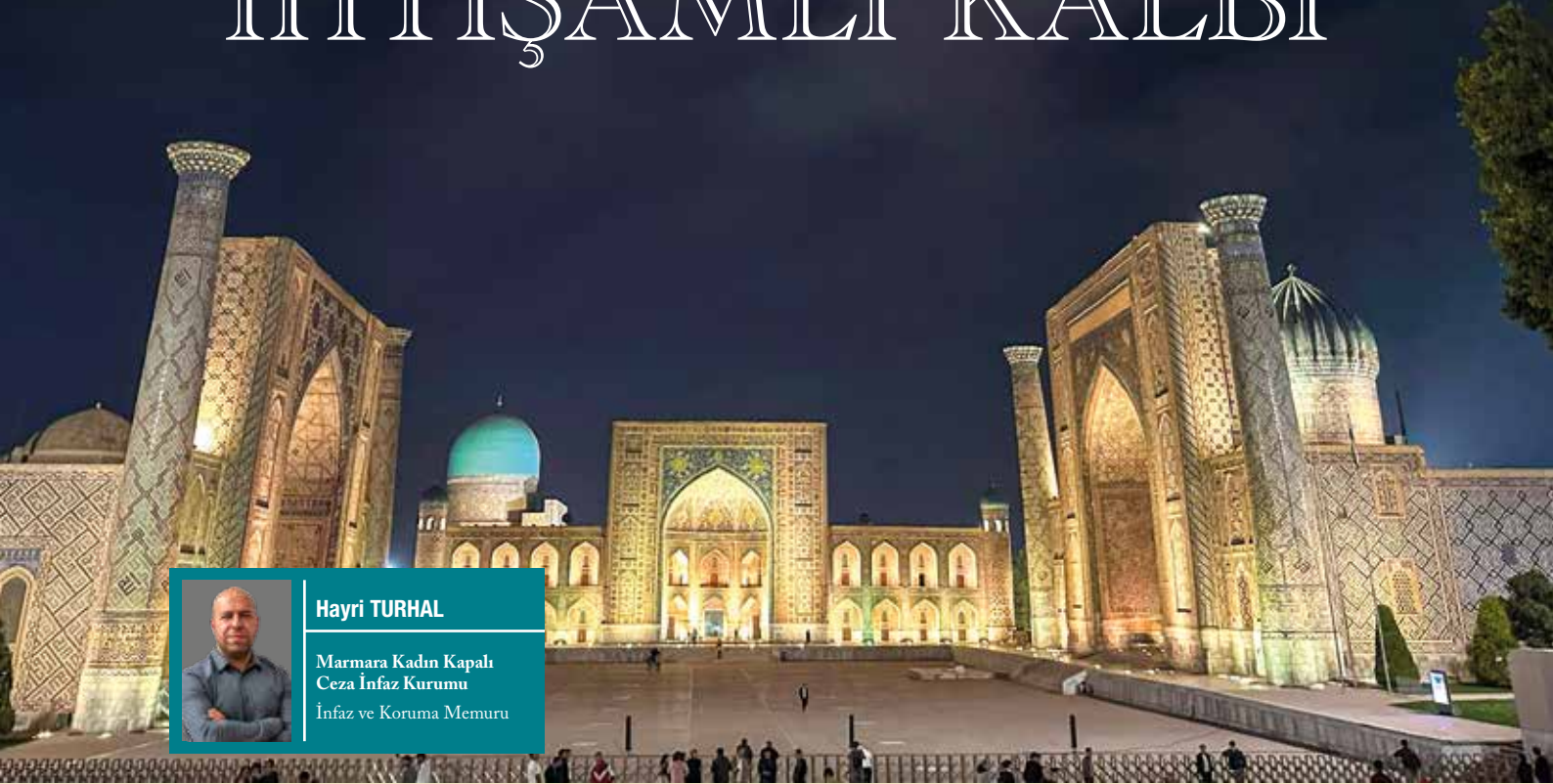
1919 yılında İstanbul çok hareketli günler yaşamaktaydı. Bir yanda büyük istihbarat savaşları yaşanırken bir yanda İttihat ve Terakki fedaileri bir cadı avı gibi sokak sokak aranmaktaydı. Osmanlı askerleri yorgun olmasına yorgundular ama umutsuz değillerdi. Düşmanla mücadele yeni başlamıştı. Gizli Osmanlı cemiyetleri kurulmuş Anadolu'da başlayacak olan milli mücadele hareketine silah temin etmek için düşman tarafından el konulan silahları Anadolu'ya kaçırma hareketi başlamıştı. Kurulan **Karakol Cemiyeti ve Mim Mim Grubu** gizli olarak bu faaliyetleri yürütüyorlardı. Kahraman Osmanlı subayları ölümü göze alarak gündüzleri gizlenip geceleri ölümü göze alıp vatan için canlarını hiçe sayıyorlardı. Böyle kahraman askerleri yetiştiren bir millet asla yenilemezdi.

Mustafa Kemal Atatürk önderliğinde örgütlenme faaliyetleri çok

hızlı bir şekilde tamamlandı. Milli mücadelenin gerekçesi ve yöntemi yapılan bildiri ve kongrelerle tüm Anadolu'ya duyuruldu. Düşman boyunduruğu altında yaşamaktansa ölüme yürümeyi tercih eden Türk milleti çok kısa bir süre zarfında tekrardan ayağa kalktı. Devlete olan sarsılmaz inancıyla tek bir yumruk haline gelen aziz milletimiz elinde kalan neyi varsa gözünü kırpmadan vatan hizmetine koşulması için verdi. Kurulan Türkiye Büyük Millet Meclisi ile halkın iradesi yönetime tam olarak yansıtıldı. Meclis, Türk milleti adına bağımsızlık savaşına hızlı bir şekilde girişti. Kurulan düzenli ordu ile düşman askerlerine gerekli cevap harp meydanında verildi. Vatanın kutsal her metrekaresi düşmanın kirli çizmelerinden temizlendi.

Üç yıl gibi kısa sürede harap ve dağılmış gibi görünen bir millet, tüm dünyaya yine bir bağımsızlık destanı dersi verdi. Türk milletinin bu kararlılığı ve azmi işgale uğramış ve bağımsızlık mücadelesi verecek tüm milletlere örnek oldu. Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılması ile kurulan Türkiye Cumhuriyeti aziz Türk milletinin bağımsızlığına ne kadar düşkün olduğunu ve hiçbir işgali asla kabul etmeyeceğini tüm dünyaya tekrardan göstermiş oldu.

ORTA ASYA'NIN İHTİŞAMLILIK KALBI

Hayri TURHAL

Marmara Kadın Kapalı
Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Semerkan'dın kalbinde, göz alıcı bir ihtişamla parlayan **Registan Meydanı** tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış bir kültür merkezi olarak karşımıza çıkıyor. Güneşin ilk ışıklarıyla aydınlanan bu meydan taşların ve mozaiklerin öyküsünü fısıldıyor ve insanı adeta bir zaman yolculuğuna çıkarıyor.

Meydanın ortasında, geniş bir alanı kaplayan taş döşemeler üzerine adım atarken etrafımdaki üç büyük medreseye gözüm takılıyor. Bunlar Registan Meydanı'nın tarihindeki en önemli yapılar: **Uluğ Bey Medresesi**, **Sher-Dor Medresesi** ve **Tilla-Kari Medresesi**. Her biri Orta Asya'nın mimari yapısını ve zengin kültürel geçmişini yansıtıyor.

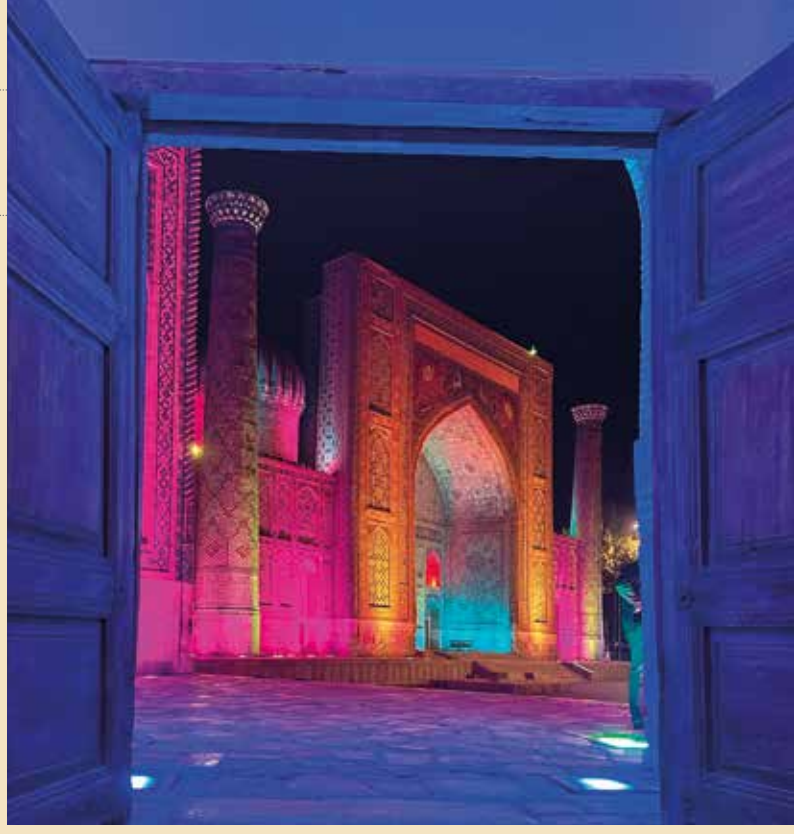
Uluğ Bey Medresesi, 15. yüzyılda inşa edilmiş bilim ile eğitimin simgesi olarak bilinir. Göz alıcı mavi ve yeşil seramiklerle bezeli cephesi bu medresenin bilimsel ve kültürel önemini gözler önüne seriyor. Medresenin avlusunda dolaşırken yüzyıllar öncesinin eğitim kurumunda bulunmanın verdiği heyecanı hissediyorum.

Sher-Dor Medresesi diğer iki medresenin aksine kapısındaki aslan figürleriyle dikkat çekiyor. Orta Asya'nın sembollerinden biri olan bu figürler, medresenin ilginç ve özgün mimari tarzını temsil ediyor. Bu medresede yürürken tarih boyunca birçok kültürün birleşim noktası olmuş bu yapının etkileyici atmosferini yaşıyorum.

Tilla-Kari Medresesi ise hem bir medrese hem de bir cami olarak inşa edilmiş. İç mekânındaki altın kaplamalı duvarlar ve ihtişamlı kubbesi burada geçirdiğim zamanı adeta bir masala dönüştürüyor. Bu medresede Orta Asya'nın zarif ve zengin sanatını yakından görmek mümkün.

Altın Işıklarla Parıldayan Tarih

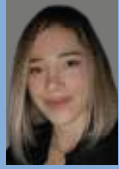
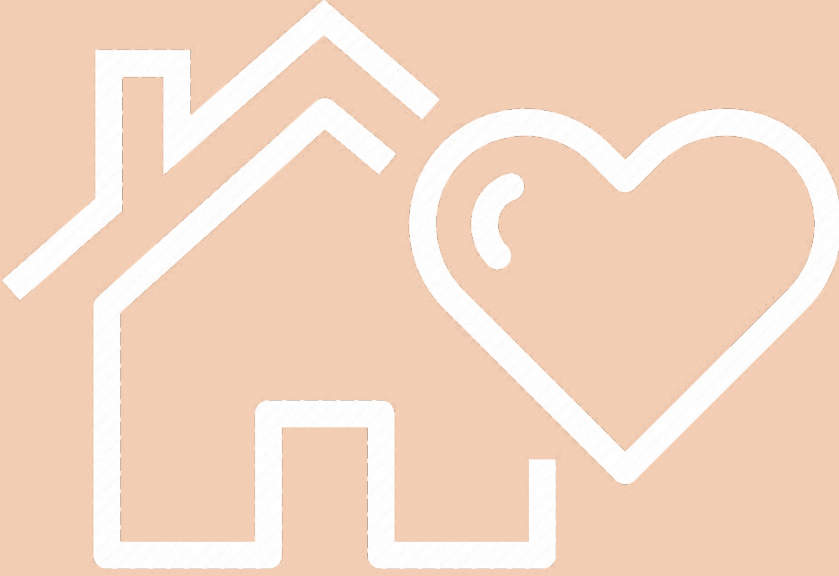
Registan Meydanı'nın merkezindeki geniş avlu, üzerindeki taş döşemelerle tarihin derinliklerine bir yolculuk yapıyor. Meydanın etrafını saran bu büyüleyici yapılar adeta bir tarihi kitap gibi açılmış ve geçmişin izlerini her adımda hissettiriyor. Gözlerim meydanın her köşesinde yankılanan eski zamanların yankılarını arıyor.

Gün batımına yaklaşırken meydanın üzerindeki altın sarısı ışık her yapının üzerindeki mozaiklerin daha da belirginleşmesini sağlıyor. Registan Meydanı, geçmişin izlerini ve kültürel zenginliğini modern dünyanın göğsünde bir anıt olarak yaşıyor. Ancak meydanın büyüü sadece gündüzle sınırlı değil. Akşam olunca Registan Meydanı adeta bir ışık tiyatrosuna dönüşüyor. Güneşin batmasıyla birlikte medreselerin üzerine düşen gece ışıkları taşların ve seramiklerin üzerinde muazzam bir ışık dansı yaratıyor. Uluğ Bey Medresesi'nin mavi ve yeşil mozaikleri gece ışıklarının altında yıldızlar gibi parlıyor. Sher-Dor Medresesi'nin kapısındaki aslan figürleri ışık oyunları ile mistik bir aura kazanıyor. Tilla-Kari Medresesi'nin altın kaplamalı duvarları gece ışıklarının altında adeta bir altın krallığa dönüşüyor.

Registan Meydanı'ndan ayrılırken arkamda bıraktığım bu tarihi ve kültürel mirasın etkileyici atmosferi her zaman hafızamda kalacak. Orta Asya'nın bu büyüleyici köşesinde geçirdiğim zaman tarihin derinliklerinde bir keşfe dönüşüyor ve bu ihtişamlı meydanın kalbinde yankılanıyor.

Sahi Ev Nedir?

Melike AKCURA YULDAŞ

Konya Açık Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Ev, dış tehlikelerden korunma güdüsüyle inşa edilmiş bir yapıdır. Lakin sadece barınma ihtiyacından ibaret değildir. Ev beraberinde birçok duyguyu, anıyı ve tecrübeyi akla getirebilir. Dünyada hem fiziksel hem de ruhsal anlamda var olabilen bu kavram bazen aidiyet ve sıcaklık ile örtüşürken bazen de dar bir dörtgen, karanlık bir hücreye dönüşür.

Geçmiş bundan beş bin yıl öncesine kadar dayanan ve adına “Feng Shui” dediğimiz Çin öğretisi, yaşam enerjisini yaşanan mekânlarda harekete geçirmeyi amaçlar. Bu da bize ev ve öznenin yüzyıllardır insanoğlu ile doğrudan ilişkili bir formda olduğunu gösterir.

Ev, öğretilerin başlıca konularından

olduğu gibi şairlerin ve şairlerin de uğrak yeri halindedir. Mekânsal anlamdaki öneminden çok ruhani hissiyatımızı konu alır ustalar.

Şiirlerinde evi ve evler içindeki halleri yalın ve gerçekçi bir üslupla aktaran, sıradan evlerin de şiiri olabileceğini bizlere gösteren **Behçet Necatigil’e** kulak verme zamanı:

*Sağ çıkıp günlük savaştan
Evin yolunu tutmuşum
Yemek yedik, çocuklarım uyudu.
İniyor üstüme yavaştan
Allah'ın bembeyaz bulutu
Kederlerimi unutmuşum.
Hayatta olduğuma
Seviniyorum şimdi
Kavuştum çoluk çocuğuma
Koltuğuma uzandım, rahatım
Kahvem içime sindi
Başladı gecelik saltanatım.*

“İnsanın evi gönlünün bağlı olduğu yerdir.”

(Napolyon Bonapart)

Mutluluk hiçbir zaman doğrudan büyük paralarla satın alınan hayallere bağlı olmamıştır. Mutluluk, zaman ve emekle inşa edilebilecek bir yaşam biçimidir. İçsel yolculuğunuzda duygu bağı onun olmazsa olmaz kriteridir. Kimileri mutluluğu geceleri kalmaya gittiği o evde bulur kimileri hayranlıkla örnek aldığı öğretmeninde kimileri ise özgürlüğüne kavuşmayı dört gözle bekleyen bembeyaz bir takvim yaprağında. Bazen bir annenin şefkatle saran kollarında bazen dostunun huzur dolu sesinde gizlidir. Tıpkı evinizdeki gibi kendiniz olabildiğiniz, personalarıңызdan kurtulup çıplak kalabildiğiniz, tüm ruhunuza dinlendirebildiğiniz ev haliniz gibi. O insanlar, size verdiği diğer enfes hislerin yanında ev hissini de verir. Gece karanlıkta takılmadan yürürken hissedilen güven duygusu, tanıdık kokuların zihinde yarattığı nefis farkındalık...

“Evin kıymeti ancak akşam olunca anlaşılır.” diyor **Goethe**. Kapısı kapandığında her şeyin dışarıda kaldığı sessiz sakin bu liman, sabahın erken saatlerinde ayrılıp yavrusuna sarılan emekçi anne babaların, okuldan elleri ödevlerle dolu yuvaya dönen çocukların son durağıdır. Ama ev her zaman sığındığın çatı değildir. Ev bütün kaçma çabalarının bittiği yerdir. Bir evde doğmakla o eve ait hissetmenin ayrımını yapabiliriz. Çünkü insanın ait hissedebilmesi için önce kök salabileceğine dair o yere bir güven duygusu beslemesi gerekir. Çünkü kök salmak, kendine alan açıp derinleşmektir. Ev ise her zaman insanın en derinde, kendinde hissettiği yerdir. O halde soruyorum. Bugün evde misin?

Çatısı olmayıp sığınacak bir yurt bulanlara, çatısı çoktan hazır olanlara ve her daim bir çatı arayanlara ithafen yazıldı bu yazı. Güneşiniz bol, çatınız geniş olsun.

Kaynaklar

- Eiguer, A.(2004) Evin Bilinçdışı, Bağlam Yayınları
- Necatigil, Behçet.(2024) “Şiirler Bütün Yapıtları”, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul

GÜVENCE

Kimseleri yokken kimsesi olmalı insanın,

Elinden tutanı yokken boynuna sarılabileceği, sebebi olan bir mutlu anın.

Avuçlarında umutları ve neşesiyle gelmeli,

Sırt dönenlerin inadına yüzüne yüzüne gülmeli.

Bittim dediğin yerde “yettim” diyebilmeli mesela,

Hesapların ve tezgâhların gırla olduğu şu dünyada.

Hesapsız, kitapsız yaşlanılacak ve yaşlanılacak bir omuz olduğunu gösterebilmeli,

Zaman ellerimizden afacan bir çocuk gibi kaçarken gelmeli.

Bir anne şefkatiyle kucak açabilmeli bize ve sözüm ona dertlerimize,

Çocukluğumuzun tatlı şurupları gibi hemencecik dindirebilmeli sancılarımızı.

Kalabalıklarda yeni yetme çocuklar misali kaybolduğumuzda,

Korkumuz ve telaşımız başımıza vurduğunda.

İçten içe bilmeliyiz fark edileceğimiz ve okkalı bir şefkat tokadı yiyeceğimiz o anı,

Kızarmış yanaklarımıza vurmuşken hani ilk sevda yangını.

Taze baharlar kadar serin ellerinde dinginleşeceğimiz kimsemiz olmalı,

Başına buyrukluğumuz vurmuşken başımıza yanı başımızda kalmalı.

Derleyip toparlayacak sallanan mendil gibiyken veda dolu bir garda,

Güzergâhını şaşırın kopuk bir uçurtma gibi savrulurken en ufak rüzgârda.

İplerimizi eline alıp bizi yükseltmeli mavi semalarda,

Elinin şifasıyla kocakarı ilaçları gibi iyileştirmeli bizi.

Kaoslardan, kumpaslardan kırılan kaburğa kemiklerimizi,

Küçücük bir kırlangıç gibi çırpınmaya çalışan kalbimizi,

Avuçlarında mısır taneleriyle besleyip silmeli her acı izi.

Gâh ağladığımızda dingin bir liman kadar emin,

Gâh güldüğümüzde keyfi olmalı ince belli bir bardaktaki demin.

Duvarlardan, soğuklardan ve huysuzluklardan mürekkep yaşantımıza,

Tertemiz ellerini dokundurup renk katmalı her anımıza,

Eli belinde desenleriyle bezenmiş bir kilimi dokurcasına.

Öylesine nazik ve öylesine kararlı.

Yazmalı yeni baştan kaderimizi.

Bir yareni, bir dostu, bir kimsesi olmalı insanın,

Yahut en kötü ihtimalle bir kimse olabilmeli kimsesi olmayan kimsesizlere.

Mustafa GÜNAY

Kayseri 2 No.lu T Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Satın Aldığımız Ürünlerin Üzerindeki Barkod Ne İşe Yarar?

Ayşe ÇOLAKOĞLU

Söke T Tipi Kapalı ve Açık
Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Hepimiz günde en az bir defa ihtiyacımız olan herhangi bir ürünü almak için bakkala veya markete gideriz. Aldığımız her ürün, üzerinde bulunan değişik kalınlıkta etiketlerden oluşur. Peki, bu etiketin üzerindeki rakamlar ve çizgiler ne anlama geliyor hiç merak ettiniz mi?

Her ürünün arkasında bulunan, genelde dikdörtgen biçiminde olan, birbirine paralel çizilmiş ince ve kalın şekilde çizgilerden oluşan, bu çizgilerin arasındaki boşluklardan meydana gelen siyah çubukların oluşturduğu sembole “barkod” denir. Barkodlar sayesinde bilgisayara otomatik veri girişi hızlı bir şekilde sağlanır.

Bir barkodda iki kısım mevcuttur:

- Makinenin okuduğu dikey çizgiler.
- İnsanların okuyabildiği 12 adet rakam.

İlk altı rakam eşyanın tanım numarası olup üreticiler yıllık bir ücret karşılığında bu kodları uluslararası bir konseyden alabilirler. İkinci gruptaki ilk beş rakam malzeme numarasıdır. Aynı kod birden fazla çeşitteki ürün için kullanılamaz. Yani üreticinin sattığı her değişik üründe her değişik paketlemede hatta paketin koli olarak tekrar paketlenmelerinde her defasında değişik malzeme

numarası verilir. Bu şekilde markete ne kadar mal satıldığı ve depoda ne kadar mal kaldığı kontrol edilmiş olur.

Sağdaki en son rakam kontrol numarasıdır. Bu numara bütün taranan dikey çizgilerle hafızaya alınan kodların bir nevi sağlamasını yapar. Yani barkodun üzerinde malın fiyatıyla ilgili herhangi bir bilgi yoktur. Kasiyer barkodu okuttuğu zaman sinyal sistem içerisinde bir merkeze gider. Buradaki bilgisayar barkod numaralarına göre girilmiştir ve her zaman değiştirilerek fiyat bilgisini derhal kasaya gönderir. Bu merkez sayesinde mağazadaki ürünlerin fiyatları her zaman değiştirilebilir.

Değişik kalınlıktaki dikey kalın ve ince çizgilerle aralarındaki boşluklar çeşitli kombinasyonlarda dizilerek her biri bir rakamı temsil eder. Yani altlarındaki rakamın bilgisayar tarafından okunmasını sağlar. Çok değişik barkod çeşitleri vardır; “UPC, EAN, EAN-13, EAN-

8, Code 39, Code 128” gibi. En çok kullanılanlar “UPC ve EAN”dır. UPC numara sistemi Kanada ve Amerika’da, EAN-13 numaralama sistemi ise Avrupa ve Türkiye’de kullanılır.

Ülkemizde kullanılan EAN-13 sistemi UPC sisteminde türetilmiştir. UPC sistemi sadece Amerika ve Kanada’da kullanıldığından uluslararası pazarda kullanılmaya müsait değildir. EAN, İngilizce “European Article Number” kelimelerinin kısaltılmışıdır. EAN sistemi bakkaliye ürünleri başta olmak üzere perakende satılan ürünlerin numaralandırılmasında kullanılır. Ayrıca Kitap (ISBN) ve periyodiklerin (ISSN) numaralandırılmasında da kullanılmaya başlanmıştır.

EAN-13 sistemi 13 haneden oluşur. İlk üç rakam ülke veya simge kodunu, takip eden dört rakam firma kodunu ve son rakam ise kontrol kodunu temsil eder.

Bunları Biliyor Musunuz?

Neden Avrupa Birliğinin Bayrağında 12 Yıldız Vardır?

Birbirine dokunmayan daire biçimindeki 12 yıldızlı bayrak, 8 Aralık 1955 tarihinde Avrupa Konseyi tarafından Avrupa Ekonomik Topluluğunun bayrağı olarak kabul edilmiştir. Bu topluluk 1866 yılında ilk olarak Avrupa Topluluğu sonrasında ise Maastricht Antlaşmasıyla Avrupa Birliği adını almıştır.

Yıldız sayısı başlangıçta büyük sorunlar yaratmıştır. 1952 yılında ortaya atılan ilk projede konseye üye sayısı ÷lke kadar yıldız konulması fikri ileri sür÷lmüştür. Fransa, konseyin 15 üyesi olduğunu iddia etmektedir. Çünkü Fransa'nın Sarr bölgesi konseyde ayrıca temsil edilmektedir. Almanya buna şiddetle karşı çıkmıştır. Sonunda üye ÷lkelerin sayısını temsil etmeyen simgesel "12" rakamı üzerinde anlaşmaya varılmıştır. Bu simgesellik bazı Avrupa ÷lkelerinin de hoşuna gitmiştir. Bugün topluluğun üye sayısı artmasına karşın 12 yıldızlı bayraktan vazgeçilmemektedir.

Kurtarıcı Kompleksinin İlişkiler Üzerindeki Etkileri

Nurgül AÇIKGÖZ

İnegöl Denetimli Serbestlik
Müdürlüğü
Psikolog

İlişkilerde **kurtarıcı kompleksi**, bireylerin kendilerini başkalarını kurtarmak ya da düzeltmek zorunda hissettikleri bir ruh hali olarak tanımlanır. Bu terim özellikle yakın ilişkilerde oldukça sık görülür ve ilişkilerdeki dinamikleri ciddi şekilde etkileyebilir. Kurtarıcı kompleksi, kişinin ilişkide **“kurtarıcı”** rolünü üstlenmesi anlamına gelir. Peki, bu kompleksin ilişkiler üzerindeki etkileri nelerdir ve sağlıklı ilişkiler nasıl inşa edilir?

Bu kişiler, kendilerini bir kurtarıcı ya da başkalarının hayatında temel bir çözümleyici olarak görürler. Birinin yaşamındaki sorunları çözme, onu daha iyi hale getirme ya da düzeltme arzusu ile hareket ederler. Bu kişiler özellikle partnerleri ya da yakın arkadaşları söz konusu olduğunda başkalarının sorunlarını kendi sorumluluklarıymış gibi üstlenirler. Bu durum hem bireyin kendi sağlığını hem de ilişkiyi olumsuz etkileyebilir.

Peki, ilişkilerde bu rol nasıl ortaya çıkar?

Bu kompleks genellikle bir tarafın sürekli olarak diğer kişiyi **“kurtarmaya”** çalışması ile kendini gösterir. Bu durumda olan kişi,

partnerinin sorunlarını çözmek, onu daha iyi hale getirmek ya da zor zamanlarında onu **“kurtarmak”** için sürekli bir çaba içerisinde. Kişi çoğu zaman kendi ihtiyaçlarını, sınırlarını ve duygusal sağlığını göz ardı eder.

Bu tür ilişkilerde şu durumlar sıkça görülür:

Tek Taraflı Sorumluluk: Kurtarıcı kompleksi yaşayan kişi, ilişkinin tüm yükünü üstlenir. Partnerinin duygusal, finansal ya da sosyal sorunlarını çözmek için kendini sorumlu hisseder.

Partnerinin Bağımsızlığını Kısıtlama: Partnerlerinin kendi sorunlarını çözmesine izin vermeyebilir ve

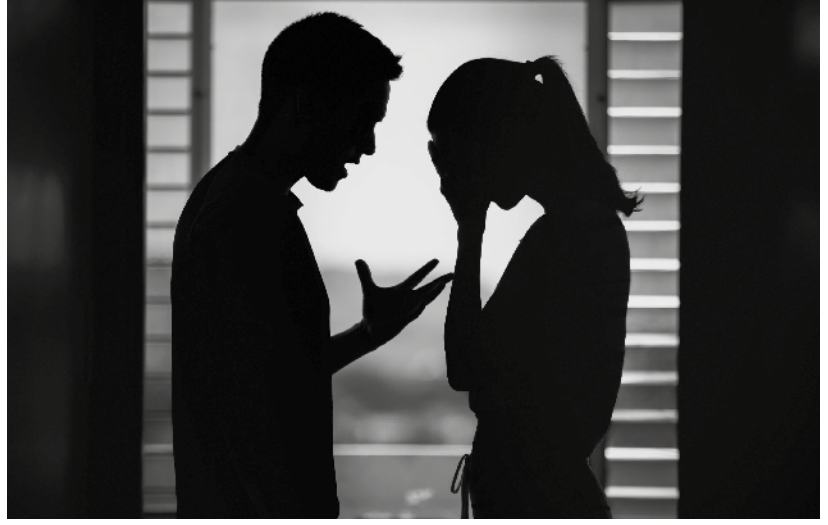
bu karşı tarafın bağımsızlığını kısıtlayarak kişisel gelişimini engeller.

Dengesiz Güç Dinamikleri:

İlişkide kurtarıcı rolünü üstlenen kişi, kendini güçlü ve vazgeçilmez hissederken partneri genellikle daha zayıf ve bağımlı bir konuma yerleştirir. Bu dengesiz güç ilişkisi, sağlıklı bir iletişim ve güven temeli oluşturmayı zayıflatır.

Bu kompleksin nedenleri nelerdir?

Bu durumun kökeninde genellikle kişisel travmalar, yetersizlik duyguları ya da geçmişte yaşanmış zorluklar olabilir. Kişi, çocukluk ya da önceki ilişkilerinde yaşadığı duygusal eksiklikleri kapatmak için bu rolü üstlenebilir. Bu kişiler, başkalarının sorunlarını çözerek ya da onları kurtararak kendilerini

değerli hissederler.

İlişkilerde Kurtarıcı Kompleksinin Zararları

Bu kompleks uzun vadede hem kurtarıcı rolünü üstlenen kişiye hem de partnerine zarar verir. Bu tür ilişki dinamiğinde partner kendini sürekli zayıf ve yetersiz hissedebilir. Kurtarıcı ise zamanla tükenmişlik yaşayabilir çünkü sürekli olarak başkalarının sorunlarını çözmek büyük bir duygusal ve fiziksel yük gerektirir.

Böyle bir ilişkinin olumsuz etkileri şunlardır:

Bağımlı İlişkiler: Bu komplekse dayalı ilişkiler genellikle karşılıklı bağımlılığa yol açar. Kurtarıcı, partnerinin bağımsız olmasına izin vermezken partner de sürekli birine ihtiyaç duyar hale gelir.

Duygusal Tükenmişlik: Bu kompleks yaşayan kişiler başkalarının sorunları ile sürekli meşgul olduklarından duygusal olarak tükenirler. Bu, onların kendi duygusal ihtiyaçlarını göz ardı etmelerine ve ilişki içinde tatminsizlik yaşamalarına neden olabilir.

İletişim Sorunları: Sağlıklı bir iletişim yerine kurtarıcı kompleksi ile hareket eden kişiler ilişkide çözüm odaklı bir yaklaşım benimserler. Bu

da karşılıklı dinlemenin ve empati kurmanın yerine sürekli müdahale etme çabalarını getirir.

Bu kompleksten kurtulmak ve sağlıklı ilişkiler inşa etmek için şunlara dikkat etmek gerekir:

Duygusal Farkındalık: Kişinin, kendi duygusal ihtiyaçlarının sınırlarını tanıması, kurtarıcı kompleksinden kurtulmanın ilk adımudur. Başkalarının sorunlarını çözmenin kendi sorumluluğu olmadığını kabul etmek önemlidir.

Destek Almak: Bu konuda bir terapist ya da danışandan destek almak kişinin ilişkide sağlıklı sınırlar koymasını sağlar.

Empati ve Sabır: Partnerine karşı empati kurarak, onun kendi sorunlarıyla başa çıkmasına izin vermek bu kompleksin etkilerini azaltabilir.

Sonuç olarak kurtarıcı kompleksi, ilişkilerde dengesiz bir güç dinamiği ve bağımlılık yaratarak hem bireyleri hem de ilişkileri olumsuz etkiler. Kendi duygusal sınırlarını tanımak, başkalarının sorunlarına gerektiği kadar müdahale etmek ve sağlıklı iletişim kurmak bu kompleksten kurtulmanın daha dengeli ve tatmin edici ilişkiler kurmanın anahtarıdır.

Neden Duymuyorum?

Hatice AYDOĞDU

CTE Genel Müdürlüğü
Sağlık Daire Başkanlığı
Şef

Kulak zarının dışardan gelen bakterilere, toz ve benzeri parçacıklara karşı korunmasını sağlayan ve dış kulak yolundan salgılanan salgıya “serumen” ismi verilir. Bu salgı halk arasında kulak kiri olarak bilinir. Vücut tarafından salgılanan bu serumen koruyucu, kayganlaştırıcı ve antibakteriyel özellikli bir maddedir. Salgılanan serumen çene hareketleriyle birlikte kulaktan dışarı atılır. Ancak kulağa yabancı cisim sokmak, dış kulak yolunda darlık, tozlu ortamlarda çalışmak, kulak salgısının normalden fazla olması, tıkaç ve kulaklık gibi ürünlerin sık kullanımı, kulak temizliğinin kulak çubuğuyla yapılması, denize girme ya da duş esnasında kulaktaki salgının şişmesi durumunda serumen birikebilir ve oluşan buşon dış kulak yolunu tıkayabilir. Kulak temizleme mumu ve temizleme çubuğu ile yapılan temizlik işlemi yanlış ve tehlikeli bir işlemdir. Çünkü temizlik, serumenin silinmesine yol açarak kulak zarını dışardan gelebilecek kir ve bakterilere karşı savunmasız bırakır. Ayrıca bilinçsizce yapılan temizleme işlemi buşonun kulağın iç tarafına itilmesine ve tıkanmasına yol açar. Kulak temizliği için pamuğu ıslatıp kulak kanalının girişinin temizlenmesi yeterlidir.

Buşonun kulak içinde biriktiğini gösteren belirtiler şunlardır:

- Kulakta uğultu hissi,
- İşitmenin azalması,
- Kulakta ağrı ve kaşıntı,
- Kulakta akıntı ve kötü koku,
- Baş dönmesi vb. belirtiler görülmektedir.

Buşon nasıl tedavi edilir?

Kulak temizliği, kulak burun boğaz uzmanının muayenesi sonrası uygun görmesi halinde yapılan bir işlemdir. Kulak burun boğaz uzmanı “otoskop” ismi verilen ışıklı bir cihaz ile kişinin muayenesini yapar. Buşonu yumuşatmaya yarayan damlalardan ve solüsyonlardan reçete eder. Sonrasında en uygun gördüğü yöntem ile (kulak lavajı, küret ile buşonun çıkarılması ve vakumlama) kulak temizliğini gerçekleştirir. Bilinenin aksine kulak yolunun yıkanması alışkanlık yapmaz. Uzman hekimin uygun gördüğü aralıklarla ya da ihtiyaç duyulması halinde işlem gerçekleştirilebilir. Sağlıklı günler dilerim.

Yardım Et Muhtaçlara

Bülent Ersan FİLİZER

Zonguldak M Tipi Kapalı
Ceza İnfaz Kurumu
Hükümlü

Depremde, yangında, selde
Olabilecek her türlü felakette
Esirgeme yardımlarını
Yardıma muhtaç umutları

Hiçbir canlıyı ayırt etme
Boşver deyip geçme
Tereddüte bile girme
Sakin ola ki düşünme

Bu gün ona yarın sana
Gün gelir, gelir başına
Yardım et muhtaçlara
Umut olursun insanlara

Pullu Mucize: Pangolin

Doğanın en gizemli ve nadir canlılarından biri olan pangolin, pullarıyla kaplı bedeni ve ilginç yaşam tarzıyla adeta mucizevi bir varlıktır. Hem Afrika hem de Asya'da rastlanan bu memeli türü, karınca ve termitlerin en büyük düşmanı olarak bilinir.

Pullu Zırh

Pangolini diğer memelilerden ayıran en belirgin özelliği pullarıyla kaplı bedenidir. Baş, sırt, kuyruk ve bacaklarını saran bu pullar keratinden oluşur ve oldukça sağlamdır. Bu doğal zırh, pangolini yırtıcılara karşı korumada önemli rol oynar. Tehlike anında ise top gibi kıvrılarak tüm yumuşak kısımlarını kapatır ve kendisini savunur.

Ersin KAYA

Ereğli (Konya) T Tipi
Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
İnfaz ve Koruma Memuru

Uzun ve Yapışkan Dil

Pangolinin uzun ve yapışkan dili, böcek avlama konusunda en önemli silahıdır. Koku alma duyusu oldukça gelişmiş olan pangolin, yuvalardaki termit ve karıncaları kolayca bulur. Uzun dilini yuvalara sokarak yapışkan tükürük salgılar ve avlarını adeta süpürür. Güçlü pençeleri ile de yuvaları açmakta zorlanmaz. Tek seferde 50 bine yakın karınca ve termit tüketebilen pangolin, böcek popülasyonunun kontrolünde önemli rol oynar.

Yavru Taşıyan Anne

Bu canlılar, yavrularına karşı oldukça özenli ve sevgi dolu annelerdir. Yaklaşık 3 ay gebelik süresinin ardından doğan yavrular ilk birkaç hafta boyunca annelerinin sırtında taşınır. Bu sayede hem yırtıcılardan korunurlar hem de annelerinin avlanma tekniklerini öğrenirler.

Nesli Tükenmekte Olan Bir Hazine

Pangolinin pulları, geleneksel Çin tıbbında kullanılan bir malzeme olarak kabul edilir ve bu durum avlanmasına yol açar. Kaçak avcılık, neslinin tükenmesindeki en büyük tehdittir. Bu nedenle bu canlıların korunması için uluslararası çapta çalışmalar yapılmaktadır.

Pangolinden Öğreneceğimiz Dersler

Bu canlılar bize doğanın dengesinin ne kadar önemli olduğunu ve her canlının bir görevi olduğunu hatırlatır. Onların neslinin tükenmesi sadece bir türün yok olması değil aynı zamanda ekosistemdeki dengeyi de bozulması anlamına gelir. Bu nedenle bu canlıları ve doğal yaşam alanlarını korumak hepimizin sorumluluğudur.

Pangolin Hakkında İlginç Bilgiler

- Pangolinin pulları, pangolinin vücut ağırlığının %20'sini oluşturur.
- Pangolinin yavruları doğduktan birkaç saat sonra yürümeye başlar.
- Memeliler arasında en az dişe sahip olan canlılardır.
- Güçlü bir koku alma duyusu vardır ve avlarını karanlıkta bile bulabilirler.
- Termit ve karıncalara ek olarak arı ve güve gibi canlıları da yerler.

Kaynaklar

1. <https://en.wikipedia.org/wiki/Pangolin>
2. https://wwf.panda.org/_/wwf_needs_your_help/pangolin
3. <https://kids.nationalgeographic.com/animals/mammals/facts/pangolin>

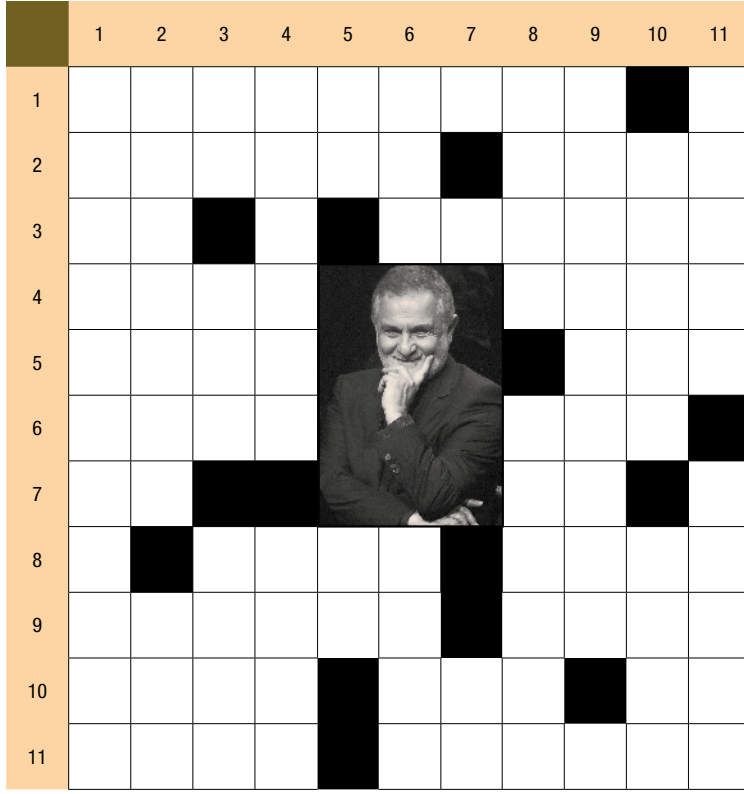

Mehmet VARNALI

CTE Genel Müdürlüğü
İyileştirme ve Topluma
Kazandırma Daire Başkanlığı
Uzman Öğretmen

Bulmaca

kare bulmaca

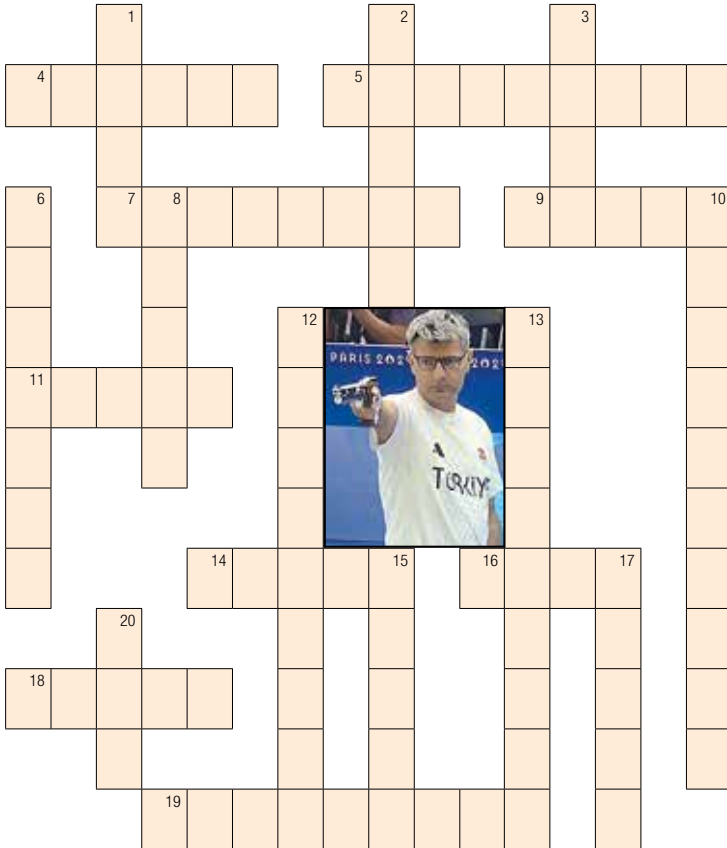
SOLDAN SAĞA

- Geçtiğimiz günlerde vefat eden oyuncu ve sunucu
- Güneş sisteminde yer alan bir gezegen - Koşul
- Gümüşün simgesi - Tropikal bölgelerde görülen iklim tipi
- Ay - Peygamber
- Tarladaki sebze - Tabaklanmış ceylan derisi
- Antalya'da bir plaj - Çizgi
- Öğütülmüş buğday - İşaret
- İsviçre'de bir nehir - Milli muharip uçajımız
- Işıldayan nesne - Masal kuşu
- Bir durumun olumlu sonuçlanacağı düşüncesi - Tren yolu - Mağara
- Kabul eden, benimseyen - Bir erkek ismi

YUKARIDAN AŞAĞI

- Malezya'nın başkenti
- Pembe çiçekleri olan, baklagillerden bir ağaççık - Fakat, lakın
- Sodyumun simgesi - Bir meyve - Divan edebiyatında şiir ölçüsü
- Başkentimiz - Bir sayı
- Çıplak - Mısır'da güneş tanrısı
- Sıcaklık - Bir renk
- Yeteri kadar olmayan
- Işık demeti - Öykü
- Alıcı yönetmeni
- Fas'ın başkenti - Bir erkek adı
- Budunsal - Gelenek, örf

sarmal bulmaca

- Eski yapı, kalıntı
- Bir erkek ismi
- Kabul ettirme
- 2024 olimpiyatlarında atıcılık dalında gümüş madalya kazanan "Şeval İlayda" isimli milli sporcumuzun soyadı
- 2024 olimpiyatlarında bronz madalya kazanan milli güreşçimiz
- "Hande" isimli milli voleybolcumuzun soyadı
- 2024 olimpiyatlarında tekvando dalında bronz madalya kazanan milli sporcumuz
- 2024 olimpiyatlarında atletizm dalında ülkemizi temsil eden "Berke" isimli milli sporcumuzun soyadı
- Kastamonu'nun bir ilçesi
- 2024 olimpiyatlarında atıcılık dalında gümüş madalya kazanan milli sporcumuz
- 2024 olimpiyatlarında boks dalında gümüş madalya kazanan "Hatice" isimli milli sporcumuzun soyadı
- 2024 olimpiyatlarında boks dalında gümüş madalya kazanan "Buse Naz" isimli milli sporcumuzun soyadı
- 2024 olimpiyatlarında judo dalında ülkemizi temsil eden "İbrahim" isimli milli sporcumuzun soyadı
- Eski bir uzunluk ölçüsü
- Japonların milli dini
- 2024 olimpiyatlarında ülkemizi eskrim dalında temsil eden "Nisanur" isimli milli sporcumuzun soyadı
- Ordu'nun bir ilçesi
- Olimpiyat şampiyonu "Mete" isimli milli okçumuzun soyadı
- 2024 olimpiyatlarında güreş dalında bronz madalya kazanan "Buse" isimli milli sporcumuzun soyadı
- Üye

19 EYLÜL
Gaziler Günü
Kutlu Olsun

DEĞER

Tasarım: Ebrar HASTARLA

Dikeç

DEĞER

www.cte.adalet.gov.tr

